

Arap Harfli Türkçe Süreli Yayınlarda Türk Musikisi Teorisi Bibliyografyası

Bora KESKİNER*

Önsöz

“ARAP HARFLİ Türkçe Süreli Yayınlarda Türk Musikisi Teorisi Bibliyografyası” başlıklı çalışmanın gayesi, Harf Devrimi’ne kadar yayınlanmış Türkçe süreli yayınlarda Türk musikisi teorisine dair tebliğ ve makaleler hakkında benzer bir çalışma bugüne kadar yapılmadığından- araştırmacılara kaynaklık edecek bir rehber hazırlamak olmuştur. Çalışmada, Kültür ve Turizm Bakanlığı Millî Kütüphane Başkanlığı Yayınları’ndan, *Eski Harfli Türkçe Süreli Yayınlar Kataloğu* (Ankara 1987) esas kaynak ittihaz edilmiştir. Sözkonusu eserde kayıtlı süreli yayınlardan, Türk musikisi teorisi alanında yazı kaleme almış kişilerin bibliyografyalarına da müracaatla, yazıların hangi süreli yayınlarda bulunabileceği araştırılmıştır. *Özege Kataloğu* da dikkate alınmış ve kaynak olarak kullanılmıştır.

Bu bağlamda, referans eserde 1831-1928 yılları arasında basılmış oldukları zikredilen süreli yayınların bulunduğu kütüphaneler şunlardır:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Kütüphanesi

Ankara İl Halk Kütüphanesi

Türk İnkılâp Tarihi Kütüphanesi

Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Kütüphanesi

İstanbul Millet Kütüphanesi

Hakkı Tarık Us Kütüphanesi

İstanbul Belediye Kütüphanesi

İzmir Millî Kütüphanesi

Atatürk Üniversitesi Seyfeddin Özege Kütüphanesi

Konya Selçuk Üniversitesi Kütüphanesi

* Londra Üniversitesi - SOAS - İslam Sanatı Tarihi Doktora Öğrencisi.

Türk Dil Kurumu Kütüphanesi

Türk Tarih Kurumu Kütüphanesi

Çalışmanın konusu, Türk musikisi teorisi sahasında, 1928 Harf Devrimi'nden önceki dönemde kaleme alınmış makalelerin ve tebliğlerin tesbiti ve konu özetlerinin çıkartılması olmakla beraber, teori bahsine girmeyen diğer bazı yazılar da teori bahsi ile ilişkili olmaları (teoriye dair meselelere değinmeleri) bakımından dikkate alınmıştır. Tesbit edilerek, künyeleri ile toplu listesi verilen süreli yayınlardaki yazılarda, Türk musikisinin çeşitli meseleleri (tarih, teorik bahisler, tenkit, konser ilânı vb.) hakkında değerli bilgiler bulunduğunu kaydedelim.

Beyazıt Devlet Kütüphanesi Süreli Yayınlar Kataloğu (Nadir Eserler Bölümü), Taksim Atatürk Kitaplığı Eski Harfli Süreli Yayınlar Kataloğu, Tarık Zafer Tunaya Kütüphanesi Eski Harfli Süreli Yayınlar Kataloğu, Süleymaniye Kütüphanesi Eski Harfli Süreli Yayın Kataloğu, Diyanet İşleri Yayınları'ndan, Sebîl-ür Reşâd ve Sırât-ı Müstakîm Mecmûaları Makaleler İndeksi ve IRCICA'nın yayınladığı Eski Harfli Süreli Yayınlar Kataloğu (1828-1929) çalışmamızda yardımcı kaynak ittihaz edilmiştir.

Pek çok yazı kaleme almış olan bilginlerimizin, yalnızca teorik bahislere ışık tutan yazılarını tesbit etmek ve ayıklamak, yazılarını ne teorik ne de teori-dışı bir konu tasnifine tâbi tutmuş olmaları sebebiyle imkânsız gibidir. Bu çalışmada, teori bahislerine değinen ve bu yolda bilgi içeren tüm yazılar dikkate alındı (kurama ilişkin kabul edildi), teoriye hiç değinmeyen (tamamen tarihî ve ya edebî bahisleri konu edinen yazılar, mülâkat vb.) yazılar, italik harf karakteriyle ayrıca kaydedildi. Düzenleme şu sıralamaya göre yapıldı: Yazarın adı, süreli yayının adı, yazının adı, konusu. Tüm makaleler tarafımızdan okumuş ve konu bölümlerine yazının içeriği hakkında genel fikir verecek, kısa özetler yazılmıştır.

Sayılarının çokluğu sebebiyle, Rauf Yektâ Bey'in yazıları, istifadeyi kolaylaştıracak biçimde 'Mecmûalardaki Yazıları' ve 'Gazetelerdeki Yazıları' olmak üzere iki ayrı başlık altında toplandı. Bu çalışma meyanında, toplam on beş (15) adet dergi, dokuz (9) adet gazetenin muhtelif sayıları/nüshaları taranarak, konu ile ilgili iki yüz altmış bir (261) adet makale tesbit edildi.

Not: Aynı başlık altında toplanan seri yazılar (örnek: Dede Efendi), tek numara aldıklarından, makalelerin yanlarında yazılı sayılarla, toplam yazı sayısı farklıdır. Bu meyanda karışıklığı engellemek için seri yazıların yanlarında ve açıklamalarda serinin kaç yazıdan oluştuğu belirtildi.

Tek dileğim, uzun ve yorucu bir çalışmanın mahsulü olan bu bibliyografyanın konunun meraklılarına faydalı olması ve Türk makam müziği tarihi araştırmalarına bir katkı sağlamasıdır.

İncelenen Süreli Yayınların Künyeleri:**A. DERGİLER**

(Not: Dergilerin işlevi ile ilgili açıklamalar künye bölümlerindeki ifadeler korunarak yapılmıştır.)

1- Âhenk Mecmûası:¹

Mevcut Sayılar: (Aşağıda belirtilen nüshalar, erişilebilen sayıları ifade etmektedir.)

Sayı: 2468/ **1320** (1904); **1324** (1908): 14. yıl, 3699; **1325** (1909):3961; **1335** (1919): 25. yıl, 7101; **1338** (1922): 9035; **1341** (1925): 31. yıl, 9624; **1927**: 10102. sayı.

Hakkı Tarık Us Kütüphanesi. **1312-1928**: 2-34 yıl, muhtelif sayılar.

İzmir Millet Kütüphanesi. **1310-1928** arası eksikli koleksiyon.

2- Âlem-i Musîki:²

1 Teşrîn-i evvel **1335** (1919), 1. yıl, 1. sayı.

Not: (Süreli yayınlar kataloğunda ancak birinci nüshası kayıtlı bulunan bu derginin, müteakip sayıları kütüphanelerimizde bulunmamaktadır. Mezkur mecmuanın tam bir takımı, tarafımızdan Sahhaf Halil Bingöl'de bulunmuş ve çalışmada yararlanılmak üzere satın alınmıştır.)

3- Anadolu Mecmûası:³

Nisân **1340**-Şubat **134**=anesi: No: 1548'de **1340-1341**: 1-3, 7, 12. sayılar.

4- Çiçek:⁴

Türk gençlik ve âile mecmûası. 17 Haziran **1926**-15 Mart **1927**, 1. yıl

1-19. sayı. Sâhib-i imtiyâz ve Müdür-i mes'ulü: Rûhî. İdâre Müdürü: M. Râzî. İstanbul. 2 o. resim. (Onbeş günlük)

5- Dârü'l-elhân:⁵

Şubat **1340** (1924)-Şubat **1926**, 1-2. yıl, 1-7. sayı. Neşreden: Dârü'l-elhân Hey'et-i Tedrîsiyesi. Sâhib-i imtiyâz ve Müdür-i Mes'ulü: Fâzıl Hakkı. İstanbul. 8 o. Resim (portre). (İki Aylık).

1 REKNO: 0026, Sâhib-i imtiyâzı: Cevriye İsmâil. Başmuharriri: Mehmed Şevkî. İzmir B2.

2 REKNO: 0054, Sâhib-i imtiyâz ve sermuharriri: Mehmed Bahâ. Bursa. 8 o. (Onbeş günlük)

3 REKNO: 0085, "İlim ve edebiyatdan bâhis mevkûtedir."

4 REKNO: 0332, Sâhib-i imtiyâz ve Müdürü: Mehmed Hâlid. Mes'ul Müdürü: Haydar Necîb. İstanbul. 8 o. Resimli.

5 REKNO: 0365

6- Dergâh:⁶

İlim ve Sanat Mecmûası. 15 Nisan 1337-5 Kânûn-ı sâni 1339, 1-4. cild, 1-2. yıl, 1-42. sayı. Mes'ul Müdürü: Mustafa Nihâd. İstanbul. 4 o. Resim (portre).

Mevcut sayılar:

Bursa İl Halk Kütüphanesi: No: 5788'de 1337-1338: 1-21. sayılar.

Katalog: 0385

7- Hâle:⁷

Bu dergi, Eski Harfli Türkçe Süreli Yayınlar Kataloğu'nda kayıtlı değildir.

8- Mâlûmât:⁸

Devlet ve memleketin menafiine hizmet eder, musavver olarak neşrolur. 11 Mayıs 1311 (1895)-1 Ağustos 1319 (1903), 1-8 cild, 1-(447). Sayı. Sâhib-i İmtiyâzı: Mehmed Tâhir. İstanbul. 4 o. Resim (portre), nota.

Noksan Sayılar:

1311 (1895)-1319 (1903): 371-417. sayılar. 1311 (1895) yılına ait 28. sayının bir kısmı el yazısı ile tamamlanmıştır. Günlük kısmı da vardır.

Hakkı Tarık Us Kütüphanesi'nde 1311 (1895)-1321 (1905): 1-423. sayıları vardır. Derginin ayrıca Arapça ve Farsça sayıları vardır.

Kısm-ı Fârisî: 1311 (1895): 10, 18, 19. sayılar; Kısm-ı Arabî: 1311 (1895): 9, 10, 12-18, 20, 21, 23, 29. sayılar.

9- Millî Tettebbular Mecmûası:⁹

Dîn, ahlâk, hukûk, iktisat, lisâniyât, bedi'iyât, fenniyât ve bünye-i içtimâiye tedkikâtı. Mart 1331-Kânûn-ı evvel 1331, 1-2. cild, 1-5. sayı. Müdür: Köprülüzâde Mehmed Fuâd. Neşreden: Âsâr-ı İslâmiye ve Millîye Tedkik Encümeni. İstanbul. 4 o. Plan.

Mevcut sayılar:

Bursa İl Halk Kütüphanesi. No: 6702'de 1331: 1-5. sayı.

10- Resimli Gazete:¹⁰

Fennî, edebî gazete. Sâhib-i İmtiyâz: Karabet. Mes'ul Müdür: Mehmed Sâmi. İstanbul. 4 o. Resim (portre). (Haftalık).

Mevcut Sayılar:

1307 (1891): 1-52; 1308 (1892): 53-104; 1309 (1893): 105-208; 1311 (1895):

6 REKNO: 0385

7 Katalog numarası yok.

8 REKNO: 1144

9 REKNO: 1277

10 REKNO: 1587

İkinci tab'ı. 1-24; **1312** (1896): 1-52; **1313-1314**: (1897-1898): 53-94. sayı. **1315** (1899): 1-17 sayı.

Beyazıd Devlet Kütüphanesi: No. 209'da **1307**: 1-52; **1313-1314**: 1-94. sayı; **1315**: Fevkalâde nüsha.

Türk Tarih Kurumu Kütüphanesi **1311-1313**: 1-30. sayı.

Not: Resimlerin altlarında Fransızca açıklamalar vardır.

11- Resimli Kitâb:¹¹

Edebî, fennî ve içtimâî mecmûa. Eylül **1324**-Şubat **1329**, 1-9. cild, 1-51. sayı. Sermuharriri: Fâik Sabrî. Müdürü: Ubeydullah Es'ad. İstanbul. 8 o. Resim (portre, nota).

Mevcut Sayılar:

Bursa İl Halk Kütüphanesi No. 2236'da **1324-1329**: 1-40, 42, 47, 48. sayı.

Not: Her cildin indeksi vardır.

12- Servet-i Fünûn:¹²

4 Mart **1307** (1891)-25 Mart **1944**, 1-54. yıl, 1-95. cild, 1-2464. sayı. Müessisi: Ahmed İhsan Tokgöz. İstanbul. 8 o. Resim (portre), plan. (Haftalık).

Not: Dergi 65-85. cildlerde *Uyanış* adıyla çıkmıştır.

Mevcut Sayılar:

1327 (1911): (63-362). Sayı.

İstanbul Belediye Kütüphanesi (46) numarada: **1324** (1908): 18. yıl, 6-266; **1909**: 269-299, 350. sayı.

13- Şehbâl:¹³

Herşeyden bahseder risâle-i musavvere. 1 Mart **1325**-10 Temmuz **1330**, (1)-5. cild, (1)-6. yıl, 1-100. sayı. Sâhib-i İmtiyâz ve Müdür-i Mes'ul: Hüseyin Sâdeddîn. İstanbul. 2 o. Resim (portre, nota).

14- Yarın:¹⁴

Haftalık ilmî, edebî, içtimâî, resimli mecmûa. Müdür ve Sermuharriri: Subhî Nûrî. İstanbul, Matbaa-i Ahmed İhsan ve Şürekâsı, Matbaa-i Âmire, İleri Matbaası. 23 x 30. Resim, (Portre, nota). Haftalık.

13 Teşrin-i evvel 1337/1921-15 Teşrin-i sâni 1338/1922, 1-45.

15- Yeni Mecmûa:¹⁵

12 Temmuz **1917**-20 Kânûn-ı evvel **1923**, 1-4. cild, 1-90. sayı. (Yayınlayan): Türk Ocağı. Müdüri: Mehmed Tal'at-Fâlih Rifkî. İstanbul. 4 o. Resim (portre).

11 REKNO: 1593

12 REKNO: 1709/1710/1711

13 REKNO: 1810

14 REKNO: 1876

15 REKNO: 2227

Noksan Sayılar:

1923: 87-89. sayı.

Derginin 'Çanakkale' adlı özel bir sayısı vardır.

Rızâ Nûr Kütüphanesi'nde 2847'de: 1923: 87-89. sayı vardır.

İstanbul Belediye Kütüphanesi: No. 03'te 1917-1923: 1-2. cild, 1-90. sayı.

Âtîf Efendi Kütüphanesi: 1917-1923: 1-90. sayı.

B. GAZETELER:

1- Âtî:¹⁶

İdâre Müdürü: Halîl Lütfî. Sermuharriri: Celâl Nûrî (İleri). İstanbul. B2. Resimli.

Noksan Sayılar: 1918: 2; 1919: 354-532; 1920-1922: 795-1764; 1924: 2109-2167 ve 2436. sayıdan sonrası.

İstanbul Belediye Kütüphanesi: No. 135'te 1918-1924: 1-18. cild. 1-2436. sayı.

2- İkdâm:¹⁷

Gece postası. Sîyâsî ve ilmî gazetedir. 23 Haziran 1310 (1894)-30 İkinciteşrîn 1928. 1-35. yıl, 1-11353. sayı. Sâhibi: Ahmed Cevdet-Edhem İzzet (Benice). İstanbul. B2 o. Resim (portre). (Günlük)

Mevcut Sayılar:

1894-1915 yılları arası çok eksikli olup, 1916-1928 yılları arası tam sayıya yakındır.

İstanbul Millet Kütüphanesi: Gzm. (1-56)'da 1310-1929, 1-11303. sayı.

3- Peyâm-ı Sabâh:¹⁸

Müdür-i Mes'ul: Avnî. 20 Teşrîn-i evvel 1338 (1922). Bursa. B2 o. (Resimli). (Özel sayı).

4- Tasvîr-i Efkâr:¹⁹

Havâdis ve Maârife dâir Osmanlı gazetesi. 30 Zilhicce 1278-(1287), 1-(830). sayı. Sâhibi: Şinâsi. Sâhib-i imtiyâz vekîli: Râşid. İstanbul. 4 o. (Günlük)

5- Tevhîd-i Efkâr:²⁰

31 Mayıs 1909-5 Mart 1925, 1-16. yıl, 1-4356. sayı. Sermuharriri: Ebüz-ziyazâde Velîd. İstanbul. B2. Resimli.

16 REKNO: 0855, Bu gazete, ilk sayıdan 394. sayıya kadar *Âtî*, sonra *İleri* adıyla çıkmıştır.

17 REKNO: 0844

18 REKNO: 1543

19 REKNO: 1647

20 REKNO: 1876

Not: 1862'de Şinâsî'nin çıkardığı Tasvir-i Efkâr'dan 47 yıl sonra Ebüzziya Tevfik *Yeni Tasvîr-i Efkâr*'ı çıkarmaya başladı. Ebüzziya'nın ölümünden sonra oğulları aynı gazeteyi çıkarmaya devam ettiler. Zaman zaman gazetenin Örfî İdâre tarafından kapatılmasıyla *Tasvîr-i Efkâr*, *Tenvîr-i Efkâr*, *İntibâh-ı Efkâr* ve son olarak *Tevhîd-i Efkâr* adını almıştır. Koleksiyonun eksikleri vardır. 1940 yılında *Tasvîr-i Efkâr* adıyla ve 4375/1 numara ile yeni harfli olarak yayına devam etmiştir.

6- Tiyatro ve Müzik:²¹

1928: 1-11. sayı. Sâhib ve Müdîri: Mazhar Fevzî. Tahrîr Müdîri: Mehmed Gayyûr. İstanbul. 4 o. Resimli. (Haftalık).

7- Ümmet:²²

İçtimâî, fennî, haftalık Osmanlı gazetesidir. 13 Mayıs **1326**-10 Temmuz **1326**, 1. yıl, 1-9. sayı. Sâhib-i imtiyâz ve Müdîr-i mes'ul: Sâdî. İstanbul. 4 o. (Haftalık).

8- Vakit:²³

Müdîr-i mes'ulü: Ahmed Şükrî. 4 Teşrîn-i evvel **1333** (1917)-30 Kânûn-ı evvel **1928**, 1-12. yıl, 4-2944. sayı. İstanbul. B2 o. Resimli.

Eksik Sayılar: **1917:** 1-3, **1918:** 344, **1923:** 1998, 2006, 2007, 2018, 2020, 2024, 2052, 2059, 2068, 2072, 2073, 2082. sayı.

Not: Gazete bir ara *Kurûn* adıyla yayımlanmıştır, 1 Kânûn-ı evvel 1928 tarihinden itibaren yeni Türk harfleriyle çıkmıştır.

9- Yeni Ses:²⁴

Demokrasi mesleğinin hâdim ve müdâfii siyâsî, iktisâdî, edebî, ceride. Sâhib-i imtiyâzı: Fuad Şükrî. Sermuharrir: Şihâbüddîn Süleymân. İstanbul. 2 o. (Günlük)

Mevcut Sayılar: **1326** (1910): 1. yıl, 1, 6, 7. sayı.

Hakkı Tarık Us Kütüphanesi: **1926-1927:** 1-320. sayı.

C. MAKALELER

Eski harfli süreli yayınlarımızda, Türk musikisi nazariyatı konusunda makale/tebliğ kaleme almış olan (müzikolog/teorisyen/münekkid-eleştirmen) yazarlarımızın başlıcaları şunlardır:

Rauf Yektâ Bey (1871-1935)

Nûrî Şeydâ Bey (1866-1901)

21 REKNO: 1996, Musikiden, temâşâdan ve sinemadan bâhis gazete.

22 REKNO: 2129

23 REKNO: 2137

24 REKNO: 2236

Ahmed Midhat Efendi (1844-1912)
 Bahâ Tevfik Bey (?-1916)
 Şevket Gavsî (Özdönmez) Bey (1873-1954)
 Bedî' Mensî (H. Sâdeddîn Arel) (1880-1955)
 Dr. Subhî Zühdi (Subhî Ezgi) (1869-1962)
 Mahmûd Râgıb Gâzîmihâl (1900-1961)
 Mûsâ Süreyyâ Bey (1884-1932)
 Tanbûrî Cemîl Bey (1871-1916)
 İsmâil Hakkı Bey (1866-1927)
 Süleymân Cevâd Bey (?-?)
 Köprülüzâde M. Fuâd (1890-1966)
 Necîb Âsım (Balhasanoğlu) Bey (1861-1935)
 Mehmed Zâtî Bey (?-?)
 Hakkı Sühâ (Gezgin) Bey
 Mehmed Bahâ Bey
 Rûşen Ferîd (Kam) Bey (1905-1981)
 Güzîn Şefîk Hanım
 Şâziye Hanım
 Halîl Bedî (Yönetken) Bey
 Mes'ud Cemîl (Tel) Bey (1902-1963)
 Ali Ekrem (Bolayır) Bey
 Gâlib Necib Bey
 Celâl Es'ad (Arseven) Bey
 Münîr Süleyman Bey
 Sâlih Zekî Bey

Not: Cemâl Reşîd (Rey) Bey, Muallim Ahmed Muhtâr, Salâhaddîn Âli ve Ekrem Besîm beylerin de kıymetli müzikolojik yazıları bulunmakla beraber, tesâdüf ettiklerimiz Türk musıkisi sahasına girmediklerinden isimleri yukarıdaki listeye alınmamıştır.

Rauf Yektâ Bey:

Rauf Yektâ Bey, Şeyh Atâullâh Efendi'nin, teorik tedkiklerini yayınlaması husûsundaki teşviki ile, *İkdâm* Gazetesinde 1315/1897 yılından itibaren makaleler yazmaya başlamıştır. Bu makaleleri müzisyen olsun olmasın herkesin anlayabileceği bir dille kaleme almış, buna rağmen yeterince ilgi göremiştir. Toplam, 13 dergi ve 8 gazetede Türk makam müziği teorisi bahsinde içerik ve üslup açısından hayli tatminkâr yazılar kaleme almış olan Rauf Yektâ Bey'in, müzik kuramı tarihimizdeki yeri ve önemi tartışılmazdır.

Rauf Yektâ Bey'in Yazıları:**Rauf Yektâ Bey'in Mecmualardaki Yazıları:*****Âhenk Mecmûası***1. “*Ûdî Sâmi Bey*”, VII, 1962.

Konu: Bestekâr Ûdî Sâmi Bey'in hayatı ve eserleri hakkında değerlendirmeler, bestekârın şahsiyeti, zevk-i selîmi, tevâzuu, fitrat-ı sanatkârânesinden bâhistir.

Âlem-i Musiki2/2 “*Tenkîd*”, 15 Teşrîn-i evvel 1335/1919, sy. 18-19.

Konu: *Âlem-i Musiki* ser-muharriri Mehmed Bahâ Bey'i tebrik, ülkemizde bir musiki mecmûasına duyulagelen ihtiyaç, Rauf Yektâ Bey'in *Musikar* isimli bir mecmûa çıkarma arzusu, bu arzusunu hayata geçirememese sebepleri, mecmûanın “*Temâsil-i Makâmât*” isimli bölümüne övgüler.

Anadolu Mecmûası3. “*Lâdikli Mehmed Çelebi*”, 1 Nisan 1340

Konu: Lâdikli Mehmed Çelebi ve eseri *Zeynü'l-elhân*. Musiki tarihimiz açısından önemi ve teorik mülâhazat. Teorik bahisleri ihtiva eden *Şerefiyye*, *Câmiü'l-elhân* ve emsali eserlerin ehemmiyeti hakkında mütalaat.

Dârülelhân Mecmûası4/7. “*Dede Efendi*”, sy. 1-2-3-4-5-6-7, 1917.

Konu: Seri yedi yazıdan oluşmaktadır. Biyografi mahiyetindedir. Ham-mâmîzâde İsmail Dede Efendi'nin hayatı, eserleri hakkında mütalaat. Bestekârlığı, yaşadığı devrin özellikleri, devrinde yaşadığı padişahlar, II. Mahmud ve Şâkir Ağa ile ilişkisi, eserlerinin mâhiyet-i aslileri ve kıymet-i musikiyeleri, ihtirâ olan makamlar, eserlerinin bestelenme sıraları ve bazıları hakkında rivayet ve hatırat beyanındadır.

5/2. “*Dârülelhanlar Tarihine Bir Nazar*”, sy. 1 - 2, 1917.

Konu: Avrupa'daki musiki mektepleri, İtalyan konservatuarları ve Garp konservatuarlarının en eskisi olan Paris Konservatuarı hakkında tafsilatlı bilgi verilmiştir. ‘Her sene açılan müsâbaka imtihânında muvaffakiyet şartı ile talebe kabul edilmesi’ bahsi, dokuzdan aşağı ve yirmi ikiden yukarı olmamak şartına mebnî yaş haddi hükmü ve okutulan dersler hakkında bilgi verilmektedir.

Hâle Mecmûası6. “*Zekâi Dede*”, 1 Kânûn-ı Evvel 1325/1910, sy. 1.

Konu: Biyografi mâhiyetindedir. Hâce Mehmed Zekâi Dede'nin hayatı, sanatkâr tabiatı, eserlerinin kıymet-i asliyeleri hakkında mütalaat.

7. “*Tarih-i Musıkî*”, 1 Kânûn-ı evvel 1325/1910, sy. 1.

Konu: *Batı müziğinin teorik temelleri, Eski Yunan’da müzik kuramı, yedi temel Yunan modu hakkında mütalaat.*

8. “*Tenkîdât-ı Musıkî*”, 1 Kânûn-ı evvel 1325/1910, sy. 1.

Konu: Musikinin ilmen ve icrâen terakkisinde ‘tenkid’in önemi, tenkid bahsi, müktesebat sahiplerinin rey ve kanaatlerinin önemi hakkında mütalaat.

9. “*Neşîde-i Tebrikiyye*”, 1 Kânûn-ı evvel 1325/1910, sy. 1.

Konu: V. Sultan Mehmed Reşâd’ın cülûsu münâsebetiyle tebrik ve *Neşîde-i Tebrikiyye*’nin arzı.

Mâlûmât Mecmûası

10. “Fenn-i Musıkî” sy. 320, 15 Nisan 1901.

Konu: Musikinin teorik bahisleri itibariyle ‘fen’ler içinde yer almış olması, eslâfın bu sanatı *ilm-i mûsıkî* diye tavsif ettiği hakkındadır.

Millî Tettebbular Mecmûası

11/2 “Eski Türk Musikisine Dâir Tettebbular - Kökler²⁵”, sy. 1- 2, Teşrîn-i sâni 1331/1915.

Konu: Yazıda, Alman müzisyenlerinden Kiesewetter’in ‘Arapların Musıkisi’ isimli eserinde, Türkler hakkında sarfettiği ‘nârevâ’ ifadelerin tenkîdi, Abdülkadir Merâgî’nin *Câmiü’l-elhân* isimli eserinden, Eski Türklerdeki müzik terminolojisi meseleleri (makam mukabili kullanılan *kök* terimi) hakkında alıntılar bulunmaktadır.

12. “Eski Türk Musikisine Dâir Tarihî Tettebbular - Türk Sazları²⁶”, sy. 5, 1331/1915.

Konu: Ahmedoğlu Şükrullâh’ın, *ıklığ, nüzhe, mizmar, çenk, pîşe, kânûn, muğnî* isimli eski Türk sazlarının yapısal özellikleri hakkında kapsamlı bilgiler verdiği ‘nüsha-i nâdire’den, bahsi geçen eski Türk sazları ile ilgili kısımları ve haklarında teorik bilgileri içermektedir.

Resimli Gazete

13. “Musıkî Nazariyâtı - Lisân-ı Elhân - Mukaddime Makâmında Bir İki Söz”, 29 Kânûn-ı evvel, 1312 - numero: 10.

Konu: Yazı mukaddime mahiyetindedir. İlm-i musikinin önemi ve musıkî nazariyatının mahiyeti bahsinde mütalaat.

25 Rauf Yektâ Bey’in, *Millî Tettebbular Mecmûası*’nda yayımlanan “Eski Türk Musikisine Dâir Tarihî Tettebbular” başlıklı makalelerinin transkripsiyonu, Doç. Rûhî Ayangil tarafından “Türk Müziği Teorisi Dersi, 1999-2000 Öğretim Yılı I. Dönem Ödevi” olarak verilmiş ve tarafımızdan hazırlanmıştır.

26 Derginin 239. sayfasından sonraki formada kenarlarında *mizmâr, ıklığ, ud, muğnî, rebâb, pîşe, çenk, kânûn, nüzhe* ibareleri yazılı örnek çalgı çizimleri bulunmaktadır.

14. “Musikî-i Osmânî Nazariyâtı - Lisân-ı Elhân-2”, 7 Kânûn-i sâni 1312 - numero: 11.
Konu: Lahin nedir? Lahnin tarifi. Savt, savtın tarifi, savtın aksamı hakkında mütalaat.
15. “Musikî-i Osmânî Nazariyâtı - Lisân-ı Elhân-3”, 12 Kânûn-ı sâni 1312 - numero: 12.
Konu: Nağmenin tarifi, nağme-i vâhide, nağme-i müteaddide hakkında mütalaat.
16. “Musikî-i Osmânî Nazariyâtı - Lisân-ı Elhân-4”, 19 Kânûn-ı sâni 1312- numero: 13.
Konu: Nisbetler bahsi, adedî ve hendesî nisbetler hakkında mütalaat.
17. “Musikî-i Osmanî Nazariyâtı -Lisân-ı Elhân-5”, 2 Şubat 1312 - numero: 15.
Konu: “Cins” ve “Bu’d” hakkında mütalaat.
18. “*Horasan ve Mâverâünnehir Edebiyâtı*”, 20 Şubat 1312-1 Şevvâl 1314, numero: 17.
Konu: Horasan ve Mâverâünnehir edebiyâtı hakkında mütalaat.
19. “Musikî-i Osmânî Nazariyâtı - Lisân-ı Elhân-6”, 20 Şubat 1312, numero: 17.
Konu: Terkipler ve şubeler hakkında mütalaat.
20. “*Horasan ve Mâverâünnehir Edebiyatı-2*”, 27 Şubat 1312-7 Şevval 1314, numero: 18.
Konu: 20 Şubat 1312 tarihli nüshada yayınlanan “Horasan ve Mâverâünnehir Edebiyâtı” serlevhalı yazının devamı mahiyetindedir.
21. “Musiki-i Osmânî Nazariyâtı - Lisân-ı Elhân-7”, 6 Mart 1312-numero: 19.
Konu: Makamların seyir ve karârları, bu unsurların mâhiyetleri ve önemi.
22. “Musiki-i Osmânî Nazariyâtı - Lisân-ı Elhân-8”, 13 Mart 1312 - numero: 20.
Konu: “Nisbetlerin düzenlenmesi ile vasıflarını kazanan ve seyir özelliklerine sahip husûsî bir ıskala olan makam”, makamlar hakkında mütalaat.
23. “*Horasan ve Mâverâünnehir Edebiyatı-3*”, 20 Mart 1313 - numero: 21.
Konu: 20 Şubat 1312 tarihli nüshada yayınlanan “Horasan ve Mâverâünnehir Edebiyâtı” serlevhalı yazının devamı mahiyetindedir.
24. “*Horasan ve Mâverâünnehir Edebiyatı-4*”, 3 Nisan 1313, numero: 23.
Konu: 20 Şubat 1312 tarihli nüshada yayınlanan “Horasan ve Mâverâünnehir Edebiyâtı” serlevhalı yazının devamı mahiyetindedir.

25. “Musiki-i Osmânî Nazariyâtı - Lisân-ı Elhân-9”, 8 Mayıs 1313, numero: 28.
Konu: Vüs’at bahsi ve makamâtın diğer husûsiyetleri hakkında mütalaat
26. “*Horasan ve Maverâünnehir Edebiyâtı - devâmı 5*”, 29 Mayıs 1313 - numero: 31.
Konu: 20 Şubat 1312 tarihli nüshada yayınlanan “Horasan ve Mâverâ-ünnehir Edebiyâtı” serlevhalı yazının devamı mahiyetindedir.

Resimli Kitap

27. “*Memâlik-i Şarkıyyede Seyâhat-ı Musikiye*”, numero: 7-9, 1326/1911.
Konu: Mehmed Zekâî Dede’nin Mısır’a seyahati ve *Risâlet’ş-şihâbiye fi’s-sinâ’ati’l-mûsikiyye* hakkında mütalaat.
28. “*Âhiretlik Ünvanlı Neşide-i Musikiyye Münâsebetiyle*”,²⁷ Teşrîn-i Sâni, 1324/ 1910, numero: 3, s. 286-291.
Konu: Şâir Mehmed Emin Bey (Yurdakul)’un *Evlâtlık Kız* isimli şiirini bestelemiştir. Bu eserin yayını dolayısıyla eserin opera tarzında bestelenmesinin sebebini anlatan yazıdır.

Servet-i Fünûn

29. “Ziya Gökalp Bey ve Millî Musikimiz Hakkındaki Fikirleri-I”, numero: 1480, yıl: 1925.
Konu: Millî musikinin muhafaza edilmesi gerekirken tasfiyesinin gerektiğini iddia edenlere sitem ve teessüf, bu gibilerin ‘müstahzârât-ı ilmi, fennî, içtimâî, belli başlı meseleler üzerine klişe halinde hazırlanmış birtakım mâlûmât kırıntularından müteşekkildir’.
30. “Ziyâ Gökalp Bey ve Millî Musikimiz Hakkındaki Fikirleri-II”, numero: 1482, yıl: 1925.
Konu: ‘Her kavme mahsus olan musikinin o kavmin sâkin bulunduğu memleketin menâzır-ı tabiiyesi ile mütenasib’ olduğu, musikimizin gerek makamâtı, gerek usûlleri, gerek perde zenginliği açısından kendi kendini müdâfaa edecek durumda bulunduğu beyanındadır.

Şehbâl Mecmûası

- 31/2. “Kitâbet-i Musikiyye Tarihine Bir Bakış”, c. I-II, sy. 7-11 (1 Temmuz 1325/1910, c. 1, 127, 1 numaralı makale; 1 Eylül 1325, c. 1, s. 211, 2. makale)
Konu: Notanın tarihi ve nota yazımı hakkında mütalaat.
32. “Tanbûr”, sy. 58, 1 Ağustos 1328/1913.
Konu: Tanbûr sazının müzik tarihimizdeki yeri, ‘musikimizin piyanosu’ kabul edilebileceği ve önemi hakkında mütalaat.

27 Yazının sonunda Rauf Yekta Bey’in “Evlâtlık Kız” adlı eserinin notası bulunmaktadır.

33. “*Dellâlzâde*”, sy. 64, 15 Teşrîn-i sâni 1328/1913.

Konu: Dellalzâde Hacı İsmâil Efendi'nin, Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi'nin talebesi oluşu, Sultan II. Mahmud'un iltifatını kazanışı, “Ağa” sıfatını kazanışı. Eserleri hakkında mütalaat.

34. “*Tanbûrî Osman Bey*”, 15 Nisan 1320 /1913, sy. 52.

Konu: Tanbûrî Osman Bey'in, Zeki Mehmed Ağa'nın oğlu oluşu hasebiyle II. Mahmud tarafından Enderûn'a alınması, sazendeliği, hanendeliği ve eserleri hakkında mütalaat.

35. “*Cennetmekân Sultan Beyazıt Hân-ı Sâni ve Fenn-i Musiki*”, 1 Şubat 1325/1910, sy. 19.

Konu: Musiki-i Osmânî Mektebi Ders Nâzırı ve Hey'et-i Umûmiye Mualimi İsmail Hakkı Bey'in, Sultan Bayezid-i Velî'ye ait olduklarını ileri sürdüğü eserler (örnek: Evc Peşrevi), Sultan'ın 'ilm-i musiki'ye verdiği önem, bununla beraber musikişinas olmadığı hakkındadır.

36. “*Bestekâr ve Hânende Hacı Arif Bey*”, sy. 39, 1 Mayıs 1327/1912.

Konu: Eyyûbî Mehmed Bey'in öğrencisi oluşu, Muzika-yı Hümayûn'a kayd oluşu, Sultan Abdülmecîd'in ihsan ve iltifatları ve eserleri hakkında mütalaat.

37. “*Kantemiroğlu*”, 15 Şubat 1327/1911, sy. 48.

Konu: Kantemiroğlu'nun hayatı ve musikişinas vechesi hakkında mütalaat.

38. “*Kantemiroğlu*”, 1 Mayıs 1328/1913, sy. 52.

Konu: *Kitab-ı ilmü'l-musiki* hakkında mütalaat ve Kantemiroğlu'nun bestekârlık vechesi.

39. “*Şark Musikisi*”, 15 Mayıs 1328/1913, c. 3, sy. 53, s. 92-93.

Konu: Hacı Ârif Bey'in hayatı, eserlerinin kıymeti ve üstadın hâtırası hakkında mütalaat.

40. “*Kafkasya'da Musiki*”, 15 Ağustos 1328/1913, sy. 59.

Konu: Kafkasya'da Türk musikisi makamlarının yaygınlığı ve genel kabûlü hakkında mütalaat.

41. “*Jan Jak Russo*”, 15 Temmuz 1328/1913, c. 3, s. 170.

Konu: Fransız içtimaiyat âlimi ve feylesof Jan Jak Russo'nun musikişinas tarafı hakkında mütalaat.

42. “*Garb Hayat-ı Musikisinden Bir Sahîfe-1*”, 1 Haziran 1328 /1913, c. 3., s. 114-115.

Konu: Şark musikisi hakkında tedkikleri ile meşhur, araştırmacı Viloto ve eserlerinin önemi hakkında mütalaat.

43. “Garb Hayat-ı Musıkisinden Bir Sahife-2”, 1 Haziran 1328/1913, c. 3, s. 130.

Konu: Mısır kavimlerinin musıkilerini tedkik eden Viloto'nun eserleri hakkında mütalaat.

44. “Şark Musıkisine Ait bir Mühim Teşebbüs”, 15 Şubat 1328/1912, c. 2, sy. 48, s. 472-3.

Konu: “... musıkimizin tanzîm ve ihyâsı meselesinde, Rusların millî musıkileri için sarf ettikleri mesâî...” ve “Yeniçeri Bandosunun ihyâ edilmesi...”

45. “*Garb Musıkisinde Meyl-i İstişrak*”, 1 Temmuz 1328/1913, sy. 150-151.

Konu: Alman musıkî âlimi Helmholtz'un “majör ve minör kalıpları yerine, makam ve bu'dlarla meşgûl olmaları neticesinde, Şark musıkîşinaslarının kulaklarının daha hassas olduğu” yollu sözleri ve mütalaat.

46. “*İsmail Hakkı Bey'e Cevab*”, 1 Haziran 1326, sy. 21.

Konu: “Cennetmekân Sultân Beyâzîd Hân-ı Sâni ve Fenn-i Musıkî” yazısında öne sürülen hususların ilmen sabit olduklarının isbatı hakkında ve bu meselede İsmâil Hakkı Bey'e cevap mahiyetindedir.

47. “*Mehterhâne Konseri-1*”, 1 Mart 1328/1913, sy. 49.

Konu: Mehterhâne Konseri hakkında tenkit ve mütalaat mahiyetindedir.

48. “*Mehter Konseri-2*”, 15 Mart 1328/1913, sy. 50.

Konu: Konserin önemi hakkında önceki yazının devamı mahiyetindedir. Bu meyanda musıkimizin hâl-i hâzırı hakkında mütalaat.

49. “*Müfide Kadrî Hanım*”, sy. 61, 1912.

Konu: “Devr-i İstibdâda bir feryâd-ı ahrârâne”, güfte Nuri Bey'e âittir.

Tiyatro ve Musıkî

50. “*Türkiye'de Musıkî Hareketleri*”, 26 Kânûn-ı sâni 1928, numero: 2, s. 1-2.

Konu: Muhit, yeni istidadları desteklememektedir. Çeyrek seslerin kaldırılması yolunda arzu izhar edenler, Rusların kendi musıkilerini terk ederek Avrupa musıkisini kabul ettiklerini söyleyenler, musıkimizin lahnî yapısından bihaberdirler. Rus musıkîsi diyatonik olduğu ve zaten Rus hançeresinin musıkimizin gerektirdiği mükemmellikte ses icrasına müsait olmadığı beyanındadır.

51. “*Alaturka ve Alafranga Mücâdelesî*”, 2 Şubat 1928, numero: 3. sahife: 1, 2 ve son kapakta Rauf Yekta'nın resmi vardır.

Konu: Alafranga musıkî ile iştiğâl eden kişilerin yersiz târizleri, ‘Alafranga musıkî dinlemek istesem Türklerden değil, ehkinden dinlerim!’ sözünün doğruluğu, millî musıkimizi terk etmek üzerine fikir yürütenlere teessüf, kendi musıkilerini terk edip başka milletlerin musıkilerini almış bir millet olup olmadığı üzerine düşünceler, hâdisenin vehâmeti hakkındadır.

52. “*Piyano Ne Zaman İcad Edilmiştir*”.²⁸ 9 Şubat 1928, numero: 4.
Konu: Piyano sazının Avrupa musikisindeki yeri, atası klavsenin terakkisi ile (XVIII. asırda) piyanonun vücut buluşu hakkında mütalaat.
53. “*Yeni Türk Beste Mektebi*”, 16 Şubat 1928, numero: 5, s. 2-3.
Konu: Genç bestekârların bestelerinin sanat kıymetleri, musikimizin terakkisinde bestekârlarımıza düşen görevler hakkında mütalaat.
54. “*Şark ve Garb Musikilerinde Teganni Farkı*”, 26 Şubat 1928, numero: 6, s. 2-3.
Konu: Bizim musikimizdeki teganni husûsiyetleri ile Batı müziğindeki sesli icranın temel farklılıkları hakkında mütalaat.
55. “*Türk Musikisinde Teceddüd Hareketleri*”, 5 Mart 1928, numero: 7, s. 2-3
Konu: Teceddüd taraftarı zihniyetlerin iddia ettikleri üzere musikimizin devrini tamamlamış bir müzik türü olmadığı, teceddüdün musikimizin reddedilmesi sûretiyle olamayacağı hakkında mütalaat.
56. “*Türk Musikisi Nasıl Terakkî Eder*”, 19 Mart 1928, numero: 9, s. 2-3.
Konu: ‘Lisanlar değişip terakkî ettikleri gibi, musiki de değişip terakkî eder’ fikrinin doğruluğu, musikîşinaslarımızın prozodiden habersizlikleri, prozodinin mânâ ve mâhiyeti, önemi hakkındadır.

Yarın

57. Tanbûrî Cemîl Bey”, sy. 13, 12 Kânûn-ı sâni 1338.
Konu: Tanbûrî Cemîl Bey hakkında merhûmun oğlu, Mes’ud Cemîl Bey ile mülâkat.

Yeni Mecmûa

58. “*Selîm-i Sâlis*”, 1917, sy. 16.
Konu: Sultan III. Selîm’in hayatı ve sanatkâr kişiliği hakkındaki yazı, bestelerinin Türk makam müziği açısından değeri hakkında da değerlendirmeler içermektedir. *Tarih-i Atâ*’da, Sultan III. Selim devrinin musiki hayatı hakkında verilen bilgiler, Sultan’ın şâir Şeyh Gâlip’le yakınlığı ve şâir kimliği de ele alınmıştır. (Yazının sonunda, III. Selim’in Bûselik şarkısı, “Bir pür-cefâ hoş dilberdir”in notası bulunmaktadır.)
59. “*Millî Tekbir Hakkında*”, Nûsha-i Fevkalâde (Çanakkale Özel Sayısı), 1918.
Konu: Rauf Yekta Bey’in bestelediği Millî Tekbir’in kamuoyuna arzı mahiyetindedir. Millî Tekbir’in güftesi Abdülhak Hâmid Bey’indir. Şiirin ‘Müs-tef’ilâtün’ vezninde olması hasebiyle, musikiye layığıyla tatbiki açısından, Rauf Yektâ Bey, ‘Zafer’ adında yeni bir ikâ’ da tertip etmiştir.

²⁸ 2., 3. ve 12. sayfalarda, Rauf Yekta’nın Nevâ Saz Semaisi’nin notası bulunmaktadır.

60. “*Neşehirli İbrahim Paşa ve Musıki*”, 1917, sy. 1.

Konu: Dâmâd İbrâhim Paşa musikişinas mı idi? *Hâşim Bey Mecmûası*'nda kayıtlı olan ve İbrâhim Paşa'ya âit gözüken ‘Hümâyûn Kâr’ gerçekten Dâmâd İbrâhim Paşa'nın mıdır? Nûrî Şeydâ Bey'in, Dâmâd İbrâhim Paşa'nın ‘Kemânî’ olduğu yolunda iddiaları ve meselenin asıl vechesi hakkındadır.

Rauf Yektâ Bey'in Gazetelerdeki Yazıları:

Âtî Gazetesindeki Yazılar:

61. “Âtî-i Musikimiz”, 10 Rebiülâhir 1336, 28 Kânûn-ı sâni 1334 -1918, numero: 28.

Konu: Avrupa'nın kültürümüze bigâneliği ve bedîâtımızın Avrupa'ya tanıtılmasının gerekliliği, Avrupa'nın kendi musikisini tanıtmakta ve yaymaktaki başarısı ve bu konu hakkında düşünceler.

62. “Yine Âtî-i Musikimiz”, 13 Cemâziyelevvel 1336, 20 Şubat 1334 -1918, numero: 56.

Konu: ‘Millî sazlarımızla Avrupa'ya seyâhat edecek bir hey'et-i musikinin lüzûmu’, bu bağlamda, musikimizin Avrupa'ya tanıtılmasının gerekliliği hakkındadır.

63. “Dârülelhân'da Musıki Islâhâtı”, 28 Cemâziyelevvel 1336 Salı, 12 mart 1334-1918, numero: 71, s. 1-2.

Konu: Dârülelhân kurulalı iki sene olmasına rağmen, yapılan araştırma sonunda, bunca zaman zarfında yalnızca Yegâh ve Şehnâzbüselik fasıllarının meşkiyle uğraşıldığı anlaşılmaması, teessüf, ‘oktav’ ve emsâli musiki istalahlarının dilimizdeki mukabilleri hakkındadır.

64. “*Macar Konseri*”, 17 Cemâziyelevvel 1336, 30 Mart 1334 - 1918, no. 89.

Konu: Tepebaşı'nda, Belediye Tiyatrosu'nda Macar musikişinası Honved'in konseri, Macar musikisi ile musikimizin benzer tarafları, konser intibâları, tenkitler.

65. “*Osmanlı Marşı*”, 21 Şevval 1336, Salı - 30 Temmuz 1918, 208, s. 2.

Konu: Osmanlı marşları hakkında umûmî mütalaat, marşların mâhiyetleri ve gereklilikleri hakkında düşünceler.

Çiçek Gazetesindeki Yazılar:

66. “*Musıki Muallimlerine Rehber*”, sy. 14-16.

Konu: Musıki muallimlerini istifadesi için tanzim edilen *Musıki Muallimleri Rehberi* hakkında mütalaat.

İkdâm Gazetesindeki Yazılar:

67. “Osmanlı Musikisi'nde Kemânın Âhengi-I”, numero: 1567.

Konu: Musikimizde kemanın yeri, “Kaba Rast”, “Yegâh”, “Dügâh”, “Hüseynî” sırasını takip eden akort hakkında mütalaat.

68. “Osmanlı Musikisi’nde Kemânın Âhengi-II”, numero: 1650.

Konu: Kemanda, son telin “Hüseynî” yerine “Nevâ” olarak akortlanması meselesi ve mütalaat.

69. “Hâce Safiyüddîn Abdülmü’min”, numero: 1546, 29 Teşrin-i evvel 1898.

Konu: Safiyüddîn Abdülmü’min Urmevî’nin hayatı, eserleri, kurduğu ses sistemi ve teori sahasındaki önemi. *Şerefiyye* isimli eserinin konu başlıkları verilmektedir.

70. “*İzâh-ı Merâm*”, numero: 1582, 4 Kânûn-ı evvel 1898.

Konu: Rauf Yektâ Bey’in, önceki *İkdâm* sayılarında yayınlanan yazıları hakkında Ahmed Midhat Efendi’nin hiç de mültefit olmayan yazıları ve Rauf Yektâ Bey’in müdaafa mahiyetindeki yazılarına da, “Sizin gibi çocuklarla mübâhese edemem” cevabının verilmesi üzerine bu babda teessüfler.

71. “*Mecbûrî Bir Cevab*”, numero: 1521, 14 Teşrin-i evvel 1898.

Konu: Nûrî Bey’in, 3190 sayılı *Sabâh* Gazetesinde, Rauf Yektâ Bey’in yazdıkları hakkında “ilmen sâbit olmayan hükümler” ifadesini kullanmış olması ve bu bahiste teessüfler.

72. “*Mehmet Zâtî Beyefendiye*” numero: 1590,12 Kânûn-ı evvel 1898.

Konu: Mehmed Zâtî Bey’in evvelce kaleme aldıkları makalelerde “Birisi Şark birisi Garb olmak üzere iki musiki olmadığı” bahsini işaret etmiş olmaları bakımından tebrik ve fakat, kendileri daha ziyâde alafrangaya vâkıf olduklarından Türk musikisinin gerçek kıymetini takdirden âciz kaldıkları hakkındadır.

73. “*Vesîle-i Musikiyye*”, numero: 1693, 25 Mart 1899.

Konu: Nûrî Şeydâ Bey’in Abdülkadir Merâgî hakkındaki iddialarının aslı olmadığına isbatı mahiyetinde mütalaat.

74. “Musiki Hakkında Birkaç Söz”, numero: 1341.

Konu: Musikinın mânâ ve mâhiyeti hakkında kısa bir yazıdır.

75. “Osmanlı Musikisi Hakkında Birkaç Söz”, numero: 1339, 6 Nisan 1898.

Konu: Musikinın nisbetleri hasebiyle “ilim”, insana duyurduğu haz hasebiyle “sanat” oluşu ve bu meyanda Osmanlı musikisi hakkında umûmî mütalaat.

76. “*Osmanlı Musikisinde Kemanın Âhengi-I*”, numero: 1567.

Konu: Kemânî sazlarının en alt tellerini, “Hüseynî” perdesi yerine “Nevâ” perdesine akort etmeleri hakkında mütalaat.

77. “*Sanâyî-i Nefîse*”, numero: 1501.

Konu: Nûrî Şeydâ Bey’in müzisyenlerimiz ile ilgili makaleleri üzerine tenkid ve mütalaat.

78. “Üstâd-ı Muhterem Saadetlû Sâlih Zekî Beyefendi Hazretlerine”, numero: 1621.

Konu: Nisbetlerin tesbiti bahsinde Sâlih Zekî Bey’in iddialarını tasdik mâhiyetindedir.

79. “*İnce Saz Takımlarımız*”, numero: 1937, 24 Teşrîn-i sâni 1899.

Konu: İnce saz ve kaba saz takımlarımız hakkında bilgi verilmektedir. İnce saz takımlarımız hakkında mütalaat.

80. “Hâce Abdülkadir Merâgî”, numero: 1532,15 Teşrîn-i evvel 1898.

Konu: Abdülkadir Merâgî’nin hayatı hakkında bilgi verilmektedir. “İbnü’l-Gaybî” ismi ile anılışı ve eserleri hakkında mütalaat.

81. “Hâce Abdülkadir Meragi”, numero: 1540, 25 Teşrîn-i evvel 1898.

Konu: Seyyid Şerif Cürcânî’nin medhiyesi, II. Murad, devrinin özellikleri ve eserleri hakkında mütalaat.

82. “Avrupa Musıkisinde Kaç Makam Var?”, numero: 1575, 27 Teşrîn-i sâni 1898.

Konu: Ahmed Midhat Efendi ile Rauf Yektâ Bey arasında cereyan eden teorik bahis münazaralarına güzel bir örnek olan yazı; Avrupa Müziği’nde “makam” kavramını tam olarak karşılayan aralık ve müzik cümle yapıları bulunup bulunmadığını, bulunuyor ise kaç makam bulunduğunu ele almaktadır. Rauf Yektâ Bey’in kanaati, Avrupa müziğinde “Majör” ve “Minör” olmak üzere iki makam bulunduğu ve bunların Türk musıkisinde, “Rast” ve “Nihâvend”e tekabül ettikleri şeklindedir.

83. “Tenkîdât-ı Musikiyye”, numero: 1518, 11 Teşrîn-i evvel 1898.

Konu: Nûrî Şeydâ Bey’in 1504 sayılı *İkdâm Gazetesi*’de yayınladıkları makalede, “Bizde esâtîze hakkında söylenegelenlerin ilmî bir kıymete sâhip olmadıkları” hususundaki iddiaları ve Şâhrûh Bahâdır’a sunulan *Câmiü’l-elhân* isimli eserin “dîbâce”sinde müellifin o devirde dahi hemen hemen bu meâlde şikâyetleri bulunması ve meselenin vehâmeti hakkındadır.

84. “Mütâlâât-ı Mahsûsa”, 2 Eylül 1314.

Konu: Musıkimizin vaziyeti hakkında endişe izhar edilmekte ve erbâb-ı musikinin bîgâneliğinden dem vurulmaktadır.

85. “Kemana Bir Kiriş Zammı”, numero: 1553, 5 Teşrîn-i sâni 1898.

Konu: Kemana bir kiriş zammı meselesi hakkında, sazın yapısı ve icra imkânları müvâcehesinde mütalaat.

86. “*el-Hakku ya’lû velâ yu’lâ aleyh*”, numero: 1612, 3 Kânûn-ı sâni 1899.

Konu: Nota Muallimi Hacı Emîn Efendi’nin, “Mehmed Zâtî Bey Alaturka bilmez” makamındaki sözlerinin, Zâtî Bey’in yazıları ile doğrulandığı ve Zâtî Bey’in nazârî meseleler husûsunda yanlış görüşleri hakkındadır.

87. “Fisagores Gâmı-I”, numero: 1645, 5 Şubat 1899.
Konu: Fisagores gamı nedir? Önemi ve teorik açıklamalar.
88. “Fisagores Gâmı-II”, numero: 1668, 28 Şubat 1899.
Konu: Sâlih Zekî Bey’in “Eski Yunan’daki ‘Heptachord’ dizisinden bîhaber” oluşu ve bu konunun açıklanması.
89. “Fisagores Gâmı-III”, numero: 1670, 2 Mart 1899.
90. “Rum Kiliselerinde Musiki”, numero: 1930, 17 Teşrîn-i sâni 1899.
Konu: Rûm kiliselerinde âyin esnasında icra olunan musıkide kullanılan muhtelif aksak usûl kalıpları ve icra olunan makamlar, Türk makam musikisi makam yapısına benzerlikleri, eşdeğerlikleri açısından bu musikinin esâsen ayrı bir musiki olmadığı hakkındadır.
91. “Suriye ve Beyrut Vilâyetlerinde Bir Seyâhat-ı Musikiyye”, numero: 1944, 1 Kânûn-ı evvel 1899.
Konu: Muşakâ’nın Risâletü’ş-Şehâbiyye fi’s-sinâati’l-musikiyye adlı eserinde olduğu gibi, iki perde arasını ifade etmek için, yalnız bir isim kabul edilmesinin gerekliliği beyanındadır. Rauf Yektâ Bey bu eseri Beyrut’ta çıkan el-Maşrık gazetesini okurken öğrenmiştir.
92. “Kantolar”, numero: 1951, 8 Kânûn-ı evvel 1899.
Konu: “Kanto” formu hakkında tarif ve mütalaat.
93. “Kitâbet-i Musikiye”, numero: 1958.
Konu: Nota ve notanın yazımı hakkında mütalaat.
94. “Osmanlı Musikisi’nde Tabii Sadâlar”, numero: 1965.
Konu: ‘Tabii Sadâ’ ve ‘Tabii Gam’ bahsindedir. Bir sadânın, tabii veya gayr-i tabii olarak adlandırılması itibâridir. Rauf Yektâ Bey, ‘Gam’ ve ‘Tabii Gam’ kelimelerinin karşılığı olarak, eski teoride mukabili ‘Bu’du zü’l-küll’ olan ‘Oktav’ı kabul etmiş ve burada kullanmıştır. Musikimiz için mikyâs-ı savt (sonometre) tanbur sazıdır.
95. “Osmanlı Musikisi’nde Çeyrek, Sülüs ve Nısf Sadâlar”, numero: 1972.
Konu: ‘Yegâh’ perdesinden ‘Tiz Nevâ’ Perdesine kadar olan iki oktavlık ses sahasında kırk dört bu’d (aralık) ve kırkbeş adet sadâ tespit edilmiştir. Şark ve Garp kütüb-i kadime-i musikiyesi üzerinde yapılan uzun tettebular neticesinde, her vechiyle bu kırkbeş perde sabittir. (Bu’d-ı Tanini, Bu’d-ı Mücenneb-i Tâmi, Bu’d-ı Mücenneb-i Nâkıs) aralıkları esastır.
96. “Usûlât-ı Musikiyye”, numero: 1980.
Konu: Musikimizde “usûl”, basit usûllerimiz hakkında mütalaat.
97. “Musiki-i Osmânî Tarihine Bir Nazar”, numero: 1993

Konu: Musıki tarihimiz sahasında gençlere düşen vazifeler ve kaynaklar hakkında mütalaat.

98. “*Musıki-i Osmânî Tarihine Bir Nazar*”, numero: 2000

Konu: *Câmiü'l-elhân*, *Şerefiyye* ve emsali eserler ve bu eserlerin tedkik edilmelerinin önemi hakkında mütalaat.

99. “*Musıki-i Osmânî Tarihine Bir Nazar-3*”, numero: 2022.

Konu: Enderûn dâhilinde musıki eğitiminin mâhiyeti ve bu meyanda mütalaat.

100. “*Musıki-i Osmânî Nazariyâtı-1*”, numero: 2044, 11 Mart 1900.

Konu: Musikinın ulûm-i riyâziyeden oluşu ve lahin bahsinde mütalaat.

101. “*Musıki-i Osmanî Nazariyâtı-2*”, numero: 2052, 19 Mart 1900.

Konu: Mânâ-yı musıki, tarif-i lahn, iştikâk-ı musıki, musikinın tarifât-ı kadîmesi, hudûdu, zamanımızda sûret-i tarifî, ulûm-u riyâziyeden mâdûdiyeti, hudûs nazariyesi, mevzûu, mebâdisi, gâyeti.

102. “*Musıki-i Osmânî Nazariyâtı-3*”, numero: 2063, 30 Mart 1900.

Konu: Tarif-i savt, savtın aksamı, bu babdaki akval-i muhtelifi, nağmenin tarifî, bu'd, cem', lahin meseleleri ve Tanbûrî Cemil Bey'e cevap.

103. “*Musıki-i Osmânî Nazariyâtı-4*”, numero: 2071, 7 Nisan 1900.

Konu: Savtın sûret-i husûlü, samiaya vusûlünün sebebi ve Merhûm Behlûl Efendi hakkındadır.

104. “*Musıki-i Osmânî Nazariyâtı-5*”, numero: 2143, 18 Haziran 1900.

Konu: Musikinın mebâdî-i adediye ve hendesiyesi, nağme-i vâhide, nağme-i müteaddide, cem', cins, lahn, hâşiye-i suğra, hâşiye-i kübrâ, eb'âd-ı hakikiye, nagamâtın beynindeki müşkilat, nisbet, münâsebât-ı selâse, münâsebât-ı adediye ve envâi, münâsebât-ı hendesiye ve envâi.

105. “*Avrupa'da Musıki Mektepleri-1*”, numero: 2084, 20 Nisan 1900.

Konu: Avrupa'da musıki tedrisâtına verilen önem, bu meyanda kurulan musıki mektepleri, en eski musıki mektebi olan Paris Konservatuarı, bu minvalde bizim vaziyetimiz.

106. “*Avrupa'da Musıki Mektepleri-2*”, numero: 2091, 27 Nisan 1900.

Konu: İtalya konservatuarları, kıraat-ı musıkiye, ilm-i âhenk, teganni, piyano, yay ile çalınan âlât-ı musıkiye, nefes sazları, birlikte icrâ-yı âhenk, (tiyatro sanatkârlarına mahsus) yüksek sesle tekellüm dersleri ve mâhiyetleri hakkındadır.

107. “*Nûrî Şeydâ Bey'i Tenkid*”, numero: 2501.

Konu: Abdülkadir Merâğî'nin ve eserlerinin tarihî ve ilmî değerini küçümser ifadeleri sebebiyle, Nûrî Şeydâ Bey'in fikirlerini tenkid.

108. “Musikişinâsân-ı Arap Makalesine Dâir”, numero: 2721, 4 Kânûn-ı sâni 1902.

Not: Bu makale, İsmail Akçay tarafından transkribe edilmiştir. “Musiki Tarihimizden Belgeler”, *Musiki Mecmûası*, Eylül 1993, numara: 442, s. 20-1.

Konu: Arap musiki erbabının sanatlarındaki ehliyeti ve buna mukabil Türk musikisi ile Arap musikisi arasındaki tarihî ayrılıklar ve Türk musiki erbabının makam musikisi tarihindeki müstakil ve münferit yeri.

109. “İran Musikisi 1”, numero: 3447.

Konu: İran musikisi tarihi ve makamları, icra ve tavrı hakkında umûmî mütalaat.

110. “Şark Musikisi ve Avrupalılar, Tedkikât-ı Ahire, Arab Musikisi ve Arap Mugannileri, Bizdeki Musiki Müntesibleri, Numûne-i İmtisal”, numero: 4153.

Konu: Doğu musikisi ve Avrupa müziğinin temel farklılıkları, Arap musikisinin mâhiyeti ve özellikleri, Arap mugannileri hakkında bilgi, bizdeki müzisyenler hakkında mütalaat.

111. “*Japon Musikisi-1*”, numero:

Konu: Japon musikisinin tarihi ve hâl-i hâzırı hakkında mütalaat.

112 “*Japon Musikisi-2*”, numero: 4167.

Konu: Japon musikisinde esas nisbetler ve icrâ husûsiyetleri hakkında mütalaat.

113. “*Piyanonun Âhengi-1*”, numero: 4174.

Konu: Piyanonun akordu meselesi ve sazın yapı özellikleri hakkında mütalaat.

114. “*Piyanonun Âhengi-2*”, numero: 4181.

Konu: Piyanonun akordu meselesi ve sazın yapı özellikleri hakkında mütalaat.

115. “*Piyanonun Tarihi*”, numero: 4190.

Konu: Klavsenin tekâmülü ile piyanonun zuhûru ve sazın icrâ kabiliyetleri hakkında mütalaat.

116. “*Musikimizin Tabii Masdari*”, numero: 4202.

Konu: Musikimizde kullanılan perdelerin esas itibariyle tabii oluşları ve meselenin nazarî izahı.

117. “*Alafranga Musikisinin Tabii Masdari*”, numero: 4209.

Konu: Musikimizde kullanılan perdelerin esas itibariyle tabii oluşları ve meselenin nazarî izahı.

118. “*Kıtâbet-i Musikiyemizin Nevakası*”, numero: 4217.

Konu: Musikinin yazılabilmesi keyfiyeti ve nota yazımı hakkında mütalaat.

119. “*Osmanlı Marşı*”, 30 temmuz 1334/1918.

Konu: Marş formu, “Hamidiye Marşı” ve emsâli marşlarımız hakkında mütalaat.

120. “*Muhîtü'l-maârif'de Istılâhat-ı Musikiyye*”, numero: 1405, 10 Haziran 1898.

Konu: *İkdâm* Gazetesinde tefrika edilen, *Muhîtü'l-maârif* maddelerinden, musikiye dâir olanlar hakkında mütalaat ve tenkidât.

121. “*Gramafon ve Musiki-i Osmânî*”, numero: 4223.

Konu: Gramafonun mahiyeti ve yapılan plak kayıtlarının önemi hakkında mütalaat. **122.** Başlık Yok-, **132.** “Şark ve Garb Musikileri Arasında Bir Muka-yese”, numero: 4517.

Konu: Şark ve Garp musikilerinin başta 'tonal' ve 'modal' olarak ayrılma-ları, bu babda “majör-minör” kavramları ile “makam” kavramının karşılaştı-rılması ve ritim özellikleri hakkında mütalaat.

122. Başlık Yok-, numero: 4230.

Konu: Garb musikisi nazariyesinin henüz takarrur edememesi, bizde usûl-i ta'lim-i musiki, asrımızda fenn-i musikinin vüs'ati, Avrupa'da nazariye-i musiki hakkındaki efkâr-ı muhtelif, nazariyât-ı şarkiyemizin mükemmeliyeti, Pisagores ve Aristoksen, Farâbî ile İbn-i Sînâ, Safiyüddîn Abdülmü'min hakkında mütalaa.

123. Başlık Yok-, numero: 4237.

Konu: Afrika-yı Şimâliye'de Garb musikisi, bu musikiden bâhis eserler, Jul Rivane'nin tedkîkât-ı âhiresi, kıymetdâr bir mecmûa-i musiki beyânındadır.

124. “*Diyâr-ı Magrib'de Garb Musikisi*”, numero: 4244.

Konu: Mağrip kavimlerinin musikileri ve Garp musikisinin Mağrip'te icrası hakkında mütalaat.

125. Başlık Yok-, 14 Eylül 1898, numero: 1501.

Konu: Ahmed Midhat Efendi'nin de önceki yazılarında belirttiği gibi, bir “Tezkire-i Musikişinâsân” kaleme alınmasının gerekliliği. Bu meselenin zorlukları.

126. “*Alafranga Musiki Tarihine Bir Nazar-1*”, numero: 4258.

Konu: Batı Müziği'nin esası ve mâhiyeti, “polifoni” hakkında mütalaat.

127. “*Alafranga Musiki Tarihine Bir Nazar-2*”, numero: 4279.

Konu: Batı müziğinde “armoni” ve mâhiyeti, bestekârlık bahsi hakkında mütalaat.

128. “*Alafranga Musiki Tarihine Bir Nazar-3*”, numero: 4286.

Konu: Batı müziğinin genel formları, kilise musikisi ve müzik çevresi hakkında mütalaat.

129. “*Alafranga Musiki Tarihine Bir Nazar-4*”, numero: 4293.

Konu: Belli başlı alafranga musiki bestekârları hakkında bilgi, eserlerin icra ve tavır husûsiyetleri hakkında mütalaat.

- 130.** “Kıymetdâr Kemanlar”, numero: 4503.
Konu: Batı müziğinde ‘keman’ın yeri ve mâhiyeti, kıymetli kemanlar, meşhur çalgı yapım ustaları ve kemanları hakkında mütalaat.
- 131.** “Şark Sanâyi-i Nefisesinden: Osmanlı Musikisi”, numero: 4510.
Konu: Şark musikisinin aslı husûsiyetleri ve nazarî esasları meyanında Osmanlı musikisi şûbesinin ayırıcı özellikleri hakkında mütalaat.
- 132.** “Şark ve Garb Musikileri Arasında Bir Mukayese”, numero: 4517.
Konu: Şark ve Garp musikilerinin başta ‘tonal’ ve ‘modal’ olarak ayrılmaları, bu babda “majör-minör” kavramları ile “makam” kavramının karşılaştırılması ve ritim özellikleri hakkında mütalaat.
- 133.** “İlm-i Âhenk ve Şark Musikisine Tatbiki”, numero: 4524.
Konu: Armoni kaideleri ile Türk musikisi makamının tevafuku meselesinde, bize has perdelerin durumu, “Rast” ve “Nihavend” gibi Garp musikisinde mukabilleri bulunan makamat ile Garp musikisinde hiçbir suretle mukabilli bulunmayan makamların tefriki meselesi ve teorik mütalaat.
- 134.** “*Musiki-i Kadim Hakkında Bir Konferans*”, numero: 4531.
Konu: Beyoğlu’nda tertip edilen eski müzik hakkındaki konferansın konu başlıkları, eski müziğin nazarî ve icraya ilişik özellikleri hakkında mütalaat.
- 135.** “Musiki-i Osmânî’de Bir Usûl”, numero: 4538.
Konu: ‘Darb’ usûlü hakkında mütalaat.
- 136** “Diyapozon”, numero: 4559.
Konu: Diyapozon nedir? Kullanım özellikleri, işlevi, önemi hakkında mütalaat.
- 137.** “*Hatt-ı Mısrıyye’de Musiki-1*”, numero: 2411, 13 Mart 1901.
Konu: Mısır’ın muhtelif kavimlerinin musikileri hakkında araştırma yapmak üzere Mısır’a (Kahire) giden Viloto hakkında mütalaat.
- 138.** “*Kütüb-i Hindiyye ve Hindistan Müellifleri*”, numero: 2419, 8 Mart 1327.
Konu: *Esâtiz-i Elhân*’ın hazırlanış safhası, önemi, Garsen Dotasi’nin eseri ve Hind müellifleri ile ilgili bilgiler.
- 139.** “*Hatt-ı Mısrıyye’de Musiki-2*”, numero: 2451, 22 Nisan 1901.
Konu: Araştırmacı Violoto ve Mısır kavimlerinin musikileri hakkında bilgi verilmektedir.
- 140.** “*Mösyö Aramis’in Konseri*”, numero: 2473.
Konu: İngiliz asıllı Mösyö Aramis’in, Beyoğlu’nda Union Français salonunda verdiği konser ve eserlerdeki kadim Yunan tesiri hakkındadır.
- 141.** “*Union Français’de Konser-1*”, numero: 2710.
Konu: Konserin programı: Orient Operası, Weber, Lalol’un Rapzodisi, Wagner, Bizet hakkında mütalaat ve kendi perdelerimizin Avrupa müziğinden istifade edilirken asla feda edilemeyeceği hakkındadır.

142. “*Union Français’de Konser-2*”, numero: 2745.

Konu: Konserin programı: Beethoven’in *La Majör Senfoni*’si ve diğer eserler. *La Majör Senfoni*’nin sanat değeri ve Beethoven hakkında mütalaat.

143. “*Aksâm-ı Musiki*”, numero: 4188, 2 Şubat 1906.

Konu: Lahin, savt ve nağme hakkında nazarî mütalaat.

144. “*Bestekâr-ı Şehîr Verdi*”, numero: 2390, 20 Şubat 1901.

Konu: Ünlü bestekâr Verdi’nin hayatı ve eserleri hakkında mütalaat.

145. “*Edhem Beyefendi’ye Cevab*”, numero: 1605, 27 Kânûn-ı evvel 1898.

Konu: Bizim “makam” adını verdiğimiz muhtelif renklerin, “tertîbât-ı sadâiyye”nin Batı’da bulunmayışının, Batı musikisinde bulunmayan Türk musikisi aralık yapısının yanında, ayrıca zikre değer olduğu. Edhem Bey’in bu hususa dikkat etmesinin gerekliliği. Armoni kaidelerinin bizde tatbikinin, bize has perdeler iyice anlaşılmadan mümkün olamayacağı.

146. “*Asrımızda Orkestra*”, numero: 2029, 24 Şubat 1900.

Konu: “Orkestra”nın mana ve mâhiyeti hakkında mütalaat. Asrımızdaki durum hakkında fikirler.

147. “*Tasnîf-i Esvât*”, numero: 4566.

Konu: “Savt” bahsi ve esvâtın (savtların) tasnifi meselesi hakkında mütalaat.

148. “*Garb Musikisinde İlm-i Âhenk, Konturpuan, Füg-I-*”, numero: 4573.

Konu: İlm-i âhenk (armoni) nedir? Kuramsal açıklamalar. Konturpuan nedir? Füg hakkında genel mütalaat. İlm-i âhenk, konturpuan ve füg’ün birbirini takip eden ve tamamlayan tarafları hakkında mütalaat.

149. “*Garb Musikisinde İlm-i Âhenk, Konturpuan, Füg-II-*”, numero: 4587, 23 Muharrem 1325.

Konu: Lahinlerin sarahati meselesi ve ilm-i âhenk ile konturpuan arasındaki farklılıklar hakkında mütalaat.

150. “*İlm-i İkâ’*”, numero: 1907.

Konu: İkâ’, yani usul vuruşları bilimi ve mahiyeti.

151. “*Yedi Yaşında Bir Kemânî*”, numero: 4594, 2 Mart 1323, 10 Mart 1907.

Konu: Beyoğlu’nda, Union Français’de verilen konserde bir iki eser çalarak herkesi şaşırta dâhî çocukla ilgilidir.

152. “*Musikişinas Çocuklar*”, numero: 4601, 7 Sefer 325, 9 Mart 1323, 22 Mart 1907.

Konu: Union Français’deki konserin etkileri ve çocuk müzisyenler hakkında mütalaat.

153. “*Umumî Metodlar Hakkında*”, numero: 4615, 21 Sefer 325, 23 Mart 1323,

5 Mart 1907.

Konu: Sâzendelerin sazların tavrı ve icrasında tekâmül edebilmeleri için gerekli disiplini sağlayabilmenin yollarından ‘metod’ ve genel mütalaat.

154. “Makâmât-ı Şarkıyye Hakkında Bir Mektup”, numero: 4625, 6 Nisan 1323, 19 Nisan 1907.

Konu: Rauf Yektâ Bey’e gönderilen ve makam mefhumu hakkında ileri sürülen iddialar hakkında bilgi isteyen mektuba cevap mâhiyetindedir.

155. “Âlât-ı Musıkiyyemiz-1: Keman“, numero: 4632, 13 Rebiulevvel 325, 13 Nisan 1323, 26 Nisan 1907.

Konu: Keman sazının menşei, musıkimizdeki yeri, icra kabiliyetleri ve tavrı özellikleri hakkında mütalaat.

156. “Kemanda Nagamâtın Mevâki-i Fenniyyesi”, numero: 4639, 20 Rebiulevvel 325, 20 Nisan 323/3 Mayıs 1907.

Konu: Keman sazının Avrupa müziğinde olduğu kadar bizim müziğimizde de mühim bir yer işgal ettiği gerçeği, keman sazının yapısal özellikleri ve mükemmelliği hakkında mütalaat.

157. “Âlât-ı Musıkiyyemiz-2: Tanbur”, numero: 4653, 4 Rebiulevvel 325, 4 Mayıs 1323, 17 Mayıs 1907.

Konu: Tanbur sazının menşei, musıkimizdeki yeri, icra kabiliyetleri ve tavrı özellikleri hakkında mütalaat.

158. “Piyano Âhengi ve Makâmât-ı Şarkıyye”, numero: 4660, 11 Rebiulahir 325, 11 Mayıs 323, 24 Mayıs 1907.

Konu: Piyano sazının yapısal özellikleri, sazın ses sahası (vüs’ati), bu meyanda Şark musikisi makamları hakkında mütalaat.

159. “Tanbûrda Nagamâtın Mevâki-i Fenniyyesi”, numero: 4667, 18 Rebiulahir 325, 21 Mayıs 1907.

Konu: Rauf Yektâ Bey, musıkimizde perdelerin tespiti meselesini halletmek için, Yegâh ve Tiz Neva arasındaki perdeleri gösteren bir cetvel hazırlamıştır. Bu meyanda icraya müteallik zorluklar mevcuttur. Latif Efendi’nin bir ses cetveli meşk ettiği, bu cetvelin Fârâbî’den beri musıkîşinaslarca bilindiği ve kullanıldığı, incelendiğinde ‘Yegâh’tan ‘Nevâ’ya kadar yirmi yedi sesi ve yirmi altı eşit olmayan aralığı bulundurduğu beyanındadır.

160. “Âlât-ı Musıkiyyemiz-3: Ud”, numero: 4771, 3 Cemaziyelevvel 1325, 1 Haziran 1323, 14 Haziran 1907.

Konu: Ud sazının menşei, musıkimizdeki yeri, icra kabiliyetleri ve tavrı özellikleri hakkında mütalaat.

161. “Udun Tarz-ı Terennümü ve Nağmelerinin Mevâki-i Fenniyyesi”, numero: 4688, 10 Cemaziyelevvel 1325, 8 Haziran 323, 21 Haziran 1907.

Konu: Ud sazının icrasında belli başlı usuller, terennüm geleneği, sazın yapısı ve nağmelerin tınısı münasebeti hakkında mütalaat.

162. “Elhân-ı Andelib”, numero: 4695, 17 Cemaziyelevvel 1325, 15 Haziran 1323, 27 Haziran 1907.
Konu: Musikinın edebiyatla imtizacı ve bu iki disiplinin ilişkileri hakkında mütalaat.
163. “Esvat-ı Hoş”, numero: 4709, 1 Cemaziyelevvel 1325, 29 Haziran 323.
Konu: Savt bahsi, savtın tarif ve tasnifi hakkında mütalaat.
164. “İlm-i İkâ’”, numero: 4552, 1 Şubat 1907.
Konu: İlm-i ikâ’ nedir? Musıkide ilm-i ikâ’ın önemi hakkında mütalaat.
165. “İlm-i İkâ’a Dâir”, numero: 6243, 7 Muharrem 1320.
Konu: İlm-i ikâ’ın mânâ ve mâhiyeti, bizim müziğimizdeki usullerin mâhiyetleri, usullerimizin zenginliği hakkında mütalaat.
166. “İlm-i Aruz-2”, numero: 4071.
Konu: Aruz ilmi nedir? Aruzun mânâ ve mâhiyeti ile bahirler hakkında mütalaat.
167. “İlm-i İkâ’ Bahsi”, numero: 4576, 25 Şubat 1907.
Konu: Musikimizde usûllerin tasnifi, “zencir” usûlü hakkında mütalaat.
168. “İlm-i İkâ’”, numero: 4580, 1 Mart 1907.
Konu: Hafif usûlü ve bu meyanda diğeri usûllerimizin özellikleri hakkında mütalaat.
169. “İlm-i İkâ’a Dâir-2”, numero: 6246, 1 Muharrem 1325, 10 Şubat 1322.
Konu: Usûllerimizin darp husûsiyetleri hakkında mütalaat.
170. “Musâhib-i İlm-i İkâ’a Dâir-3”, numero: 6249, 13 Muharrem 1325. 13 Şubat 1322.
Konu: Hafif ve sakil lafızlarının ilm-i ikâ’da mânâ ve mâhiyetleri hakkında mütalaat.
171. “İlm-i İkâ’”, numero: 6250 Muharrem 1325, 12 Şubat 1322.
Konu: Musıkide usûl bahsi. İkâ’ın musiki icrasındaki önemi. Darpların birim zamana taksimatı beyanındadır.
172. “İlm-i İkâ’”, numero: 6251, 10 Muharrem 1325, 14 Şubat 1322.
Konu: Musikimizde ikâ’ çeşitliliği ve zenginliği, Avrupa’da musikisinde mukabil meseleler, ikâ’ın musikinın temeli ve esası olduğu beyanındadır.
173. “İlm-i İkâ’ Nedir?”, numero: 6256, 20 Muharrem 1325, 20 Şubat 1322.
Konu: İlm-i ikâ’da ‘hafif’ ve ‘sakil’, darpların tekabül ettiği zaman birimlerinin lafızlarıyla tespiti bahsi beyanındadır.
174. “İlm-i İkâ’, Vezinler ve Usuller”, numero: 6272, 6 Sâfer 1325, 8 Mart 1323.
Konu: İlm-i ikâ’ ile aruz vezni arasındaki münasebet, usullerin vezinler ile tevafukunun sözlü eserlerin vücûda getirilmelerinde önemi.

175. “İlm-i İkâ”, 19 Kânûn-ı sâni 1322/1906.

Konu: İlm-i İkâ bahsinin talim ve tedrisi meselesinin ehemmiyeti, usullerimizden ‘sakil’, ‘devr-i kebir’, ‘devr-i revan’ hakkında mütalaat.

176. Başlık Yok-, 5 Nisan 1907, numero: 4615.

Konu: Türk musikisinin ihyası için neşriyatın lüzum ve ehemmiyeti, bu meyanda eski eserleri hakkıyla bilen kişilerden layıkıyla istifade edilmesi gerektiği beyanındadır.

177. “İsmail İmzâlı Varaka Sâhibine”, numero: 1615, 6 Kânûn-ı Sâni 1899.

Konu: “Sadaların aded-i ihtizâzları” ile meşgûl olmayı “pösteği saymaya” benzeten İsmail isimli zâtın yazısında bilimsel hiçbir dayanak olmadığı ve “arz-ı teessûf” beyanındadır.

178. “Üstâd-ı Muhterem Saâdetlû Sâlih Zekî Beyefendi Hazretlerine”, numero: 1621, 12 Kânûn-ı sâni 1899.

Konu: *İkdâm* gazetesinin 1616 numarolu sayısında yayımladığı yazıda, Rauf Yektâ Bey’in hakkını teslim eden, “ilm-i musiki”nin ve “ihtizâzât-ı sadâ” bahsinin önemini açıklayan Sâlih Zekî Bey’e teşekkür ve bu meyanda açıklamalar.

179. “Atûfetlû Ahmed Midhat Efendi Hazretlerine”, numero: 1638, 29 Kânûn-ı sâni 1899.

Konu: “İhtizâzât-ı Sadâ” ve “Tone” meseleleri hakkında açıklama ve “Fizikî izâhât”ın önemi.

180. “*Hâce Zekâi Dede Efendi*”, numero: 1795.

Konu: Zekâi Dede’nin biyografisi mahiyetindedir. Üstâd’ın hayatı, Hocası Eyyübî Mehmed Bey, Dede Efendi’den istifadesi, istidâdı beyanındadır.

181. “*Hâce Zekâi Dede Efendi*”, numero: 1797.

Konu: Mısır’a seyahati, Şeyh Şihab’dan zapt ettiği usuller, Dellalzade’ye rağmen bestelediği “Ol gülün gülzâr-ı hüsnü bâd-ı mihnet bulmasın” ve emsali eserleri hakkında hatırat ve rivayet.

182. “*Hâce Zekâi Dede Efendi*”, numero: 1800.

Konu: Mevlevîliği, dört gün zarfında Mevlevî ayini besteleyerek Mustafa Paşa’ya okuduğu hakkında hatırat, Darüşşafaka’da verdiği meşk dersleri beyanındadır.

183. “*Hâce Zekâi Dede Efendi*”, numero: 1805.

Konu: Yenikapı, Bahariye ve Kasımpaşa mevlevihanelerine devamı, kudümzenliği, semai ve şarkı formlarından ziyade ayin-i şeriflerle meşgul olduğu hakkında rivayet ve şarkılar bahsinde Hafız Ahmed Efendi’yi salık verdiği beyanındadır. Şah Sultan Dergâhı’ndaki meşkler ve hafızasının kudreti hakkında hatırat mevcuttur.

184. Başlık Yok -, numero: 2022.

Konu: Tanbûrî Cemil Bey'in sanatı, icrâ kabiliyeti ve bu minvalde meth edilmesi.

Peyâm-ı Sabâh

185. "Osmanlı Musıkisi ve Armoni", sy. 26, 1914.

Konu: Musıkimizin modal yapısı ile Batı armonisinin uyuşturulabilmesi bahsindedir. Makamlarımızın kendilerine has perde yapılarının (organik perdelerin) Batı armonisi ile kabil-i telif olup olmadıkları hakkında teorik mûlahazat.

Tasvîr-i Efkâr Gazetesi

186. "Tanbûrî Cemil Bey-I", 5 Şevval 1334/4 Ağustos 1916. (Aynı makale: Hoş Sada, 121; Ali Rıza Avni, *Musiki ve Nota*, sy. 2, Aralık 1969)

Konu: Tanbûrî Cemil Bey'in musıkimizdeki yeri, çevresi, üstün icrası, yeni 'teknik'ler sahasındaki başarıları, bestekârlık dehâsi beyanındadır.

187. "Tanbûrî Cemil Bey-II", 7 Ağustos 1916.

Konu: Tanbûrî Cemil Bey'in eserlerinin kolay hatırda kalıcılığının sebepleri. Makama hâkimiyeti, fitrat-ı sanatkârânesi beyânındadır.

188. "Tanbûrî Cemil Bey-III", 15 Ağustos 1916.

Konu: Tanbûrî Cemil Bey'in bestekârlığı (saz eserleri), makamâtı ve usulleri kullanış tarzı hakkında mütalaat.

189. "Tanbûrî Cemil Bey-IV", 24 Ağustos 1916.

Konu: Bestekâr ve icracı olarak üstün vasıfları. Makam ve usûllere hâkimiyeti. Gençler için örnek teşkil eden üstadın ailesinin devlet himayesine layık olduğu beyanındadır.

190. "Tanbûrî Cemil Bey Merhuma Dâir", 16 Kânûn-ı evvel 1916.

Konu: Tanbûrî Cemil Bey'in, gerek taksimlerinin gerek saz eserlerinin sanat değerinin layıkıyla takdir edilmediği, cenaze merasiminin bile şanına yaraşır bir surette yapılmadığı beyanındadır.

Tevhîd-i Efkâr Gazetesi

191. "İtrî", 15.2.1922.

Konu: Buhûrîzâde Mustafa İtrî Efendi'nin hayatı ve bestekârlığı. Nevâ Kâr ve önemi. Üstâdın hayatı hakkında elimizdeki bilgilerin azlığı, musiki tarihimizdeki yeri ve eserlerinin sanat değerleri ile Rauf Yekta Bey dönemi bestekârlarının İtrî'nin eserleri ile kabil-i kıyas olup olmadıkları bahsindedir.

Ümmet Gazetesi

192. “*Avrupa Dârülmusikileri*”, 10 Temmuz 1326/1908.

Konu: Avrupa’da musiki mekteplerinin, konservatuarların yaygınlığı, önemi ve gördükleri rağbet. Bizde hadisenin tam aksine oluşu. Konservatuar eksikliğimiz, musiki sahasında yapılması gereken atılımlar.

Vakit Gazetesi

193. “*Musikimiz Aleyhinde Yanlış Fikirler*”, sy. 1, Mart 1926.

Konu: Yenilikçi ve terakkiperver oldukları iddia olunan şahısların, musikimiz hakkındaki yanlış kanaatlerini tenkid, musikimizin devrini tamamlamış olduğu, Garplı olmanın her bakımdan Garplılaşmak mânâsına geldiği ve Avrupa musiksine geçmenin lüzumlu olduğu yolundaki fikirlerin şâyân-ı teessüf olduğu beyanındadır.

194 “*Dârülelhân’ın Ramazan Konserleri*”, sy. 1, Mart 1926.

Konu: Dârülelhân’da verilen Ramazan konserleri hakkında tenkid ve müşahedât.

195. “*İkinci Konser*”, sy. 2, Nisan 1926.

Konu: Dârülelhân’da verilen Ramazan konserleri hakkında önceki tenkid yazısının devamı mahiyetindedir.

196. “*Nâmık İsmail Bey’e Cevab*”, 9 Teşrin-i evvel 1926.

Konu: Nâmık İsmail Bey’in musikimiz hakkında sahip olduğu bazı menfi fikirlere cevap ve itiraz mâhiyetindedir.

197. “*Anadolu Halk Şarkıları*”, 20 Kânûn-ı evvel (Aralık 1923)

Konu: Tasnif Heyeti tarafından tanzim edilen ve *Anadolu Halk Şarkıları* olarak isimlendirilen çalışma hakkında mütalaat.

198. “*Musikimiz Aleyhinde Yanlış Fikirler*”, Mart 1926.

Konu: Türk musikisinin ‘sanat değerinin düşük olduğu’ ya da ‘devrini tamamlamış olduğu’ yollu sözleri ile kamuoyunu işgal edenlere teessüf mahiyetindedir. Musikimizin millî ve vazgeçilmez olduğu beyanındadır.

199. “*Türk Musikisi Müzeye Kaldırılmaz*”, 24 Mart 1926.

Konu: Millî ve yenilikçi hareketlerin, millî değerleri nazar-ı dikkate almayan kararlarına hayret ve esef, musikimizi bekleyen vahim âkıbet. Tenkitlere cevaplar.

200. “*Türk Musikisi Üstadlarının İhtifâli Münâsebeti ile Hitâbet*”, numero: 3437.

Konu: Zekâi Dede’nin vefatının sene-i devriyesi münasebetiyle tertip edi-

len toplantı hakkındadır. Musıkimizin terakkisi yolunda tarihî ve ilmî tettebbuatın önemi hakkında mütalaat da mevcuttur

201. “*Bir Münekkîd-i Nev-Peyda-yı Musıkî*”, 23.8.1923.

Konu: Türk musıkisinin kıymetini takdirden âciz münekkîdlerin aslı esası olmayan mütalaaları hakkındadır. Halil Bedî' Bey'in ve emsali münekkîtlerin yanlış değerlendirmelerine cevap mahiyetindedir.

Yeni Ses Gazetesi

202. “*Rauf Yekta Bey'den gazetelere şiddetli bir hücum-İstanbul ili Sanayi' Encümeni'nin kararı tarihî bir ziyandır. Musıkî ölecektir.*”, numero: 216, 25 Rebiulevvel 1345/3 Teşrin-i evvel 1926 Pazar, s. 1-2.

Konu: Dârülelhân'ın kapatılmasının, musıkimize ve tarihe karşı affedilmez bir hata olduğu, musıkinin istikbalini tehdid eden bu kararın vehâmeti ve kabul edilemezliği.

203. “*Millî Musıkimize Karşı Yanlış Telakkiler*”, numero: 232, 19 İlk Teşrin 1926.

Konu: Teceddüd hareketlerini musıkimizin istikbalini tehdid edecek radeye vardırان zihniyetleri tenkid. Musıkimizin millî ve vazgeçilemez olduğu, bir milletin kendi musıkisini terk ile başka bir milletin musıkisini alamayacağını ihtâr. Hadisenin ciddiyetine ve vehametine, gerek ilim gerek matbuat camiasında layıkıyla tepki gösterilmemesine teessüf.

Süleyman Cevâd Bey'in Yazıları:

Dergâh Mecmûası:

204. “*Rauf Yektâ Bey İle Mülâkat*”, sy. 38, 1922.

Konu: Rauf Yektâ Bey, Süleymân Cevâd Bey'in şu sorularını cevaplandırmaktadır:

Eski musıkimiz teceddüd edebilir mi ve etmeli midir?

'Musıkimiz devrini ikmâl etmişdir' diyorlar, ne dersiniz?

Dârülelhân hakkındaki fikriniz?

Dergâh musıkisi hakkındaki fikriniz?

Şâyed Alafranga taammüm ederse, Alaturka unutulur mu?

Sanatta gayeniz nedir?

Büyük esâtîzeden tercih etdikleriniz?

Garb teknikleri ile bir millî musıkî yapabilir miyiz?

205. “*Ali Rıf'at Bey'le Mülâkat*”, sy. 40, 1338.

Konu: Ali Rıf'at Bey'in bestekâr kişiliği, musıkimizin hâl-i hâzır hakkında görüşleri, teceddüd hareketleri hakkında fikirleri, musıkî sanatının mâhiyet-i hakîkiyesi hakkında şahsî mülâhazaları.

İsmâil Hakkı Bey'in Yazıları:**Şehbâl Mecmûası:**

206. “*Rauf Yektâ Bey'e Açık Mektûb*”, sy. 21, 1 Haziran 1326.

Konu: *Şehbâl* mecmûasının 19. sayısında yayınlanan, “Cennetmekân Sultân Beyâzîd Hân-ı Sâni ve Fenn-i Musîki” başlıklı yazıda, Rauf Yektâ Bey'in ileri sürdüğü muhtelif bahislerin eksikliği ve yanlışlığı hakkındadır. Fârâbî ve Beyâzîd-ı Sâni'nin hemasır olmamaları, Beyâzîd-ı Sâni'nin musîkiye intisâbı olmadığı vs.

Köprülüzâde M. Fuâd'ın Yazıları:**Tevhîd-i Efkâr:**

207. “Musâhabe-i İlmiye (Türk Musikisi Tarihi)”, 28 Kânûn-ı sâni 1924.

Konu: Eski Türk kavimlerinde musîkinin bugünkü mânâsıyla makâm olgusuna sahip olup olmadığının tedkik edilmesinin gerekliliği, eski devirlerde ecdadımızın nasıl bir musîki icra ettiklerini tedkik sûretiyle millî musîki tarihimizin teşekkül ettirilmesi meselesi.

Ahmed Midhat Efendi'nin Yazıları:**Servet-i Fünûn:**

208. “Azîz Efendi”, 28 Kânûn-ı evvel 1311.

Konu: Bestekâr Azîz Efendi'nin eserleri ve bestekâr olarak üstün yeteneği, eserlerinin kolaylıkla öğrenilebilmesinin ve sevilerek okunmasının sebepleri, “Taksim, bir üstâdın mevcûdiyet-i musîkisidir” sözünün doğruluğu ve taksim hakkında açıklamalar.

Bedî' Mensî'nin Yazıları:**Şehbâl Mecmûası:**

209. “Bir Musîkinüvîs-i Muâsır Hakkında”, sy. 1, 1 Mart 1325.

Konu: Rauf Yektâ Bey'in müzikolog kimliği ve çalışmaları hakkında bir tanıtım yazısıdır.

210. “Türk Operası”, sy. 2, 15 Mart 1325.

Konu: Türk musîkisinin kuramsal özellikleri bakımından opera bestelenmesinin zorlukları. Garp'ta opera ve mâhiyeti. Bizde tatbikinin ilm-i âhenk açısından ele alınması.

211. “Türk Operası, İlm-i Âhengin Alaturkaya Tatbîki”, sy. 3, 1 Nisan 1325.

Konu: Makâmât-ı musîkimiz ve ilm-i âhengin tatbiki meseleleri nokta-i nazarından Türk operasının hâli ve istikbâli.

212. “Tanınmamış Bir Musîki Üstâdı”, sy. 5, 15 Mayıs 1325.

Konu: Doktor Subhî (Ezgi) Bey'in ilim adamı, bestekâr ve sanatkâr kişiliği.

213. “Türk Operası (İlm-i Âhenge Dâir Bir Mektûb)”, sy. 9, 1 Ağustos 1325.
Konu: Türk makam musıkisinin kuramsal özellikleri ve bu özelliklerle klasik Batı armoni kurallarının uyuşturulabilmesinin zorlukları.
214. “*Kevserî Mecmûası*’ndan Müstahrec İki Kadîm Peşrev ve Hakkında Bâzı Mütalaat”, sy.12, 15 Eylül 1325.
Konu: *Kevserî Nota Mecmûası*’nın müellifi ve içeriği, belge niteliği açısından önemi ve tarihî-teorik mütalaat.
215. “*Mecmûa-i Kevserî*’den Müstahrec İki Kadîm Peşrev ve Hakkında Bâzı Mütalaat”, sy. 13, 1 Teşrîn-i evvel 1325.
Konu: *Kevserî Mecmûası*’nın musiki tarihimizdeki yeri ve önemi. Mecmûada kayıtlı iki kadim peşrevin notaları ve açıklamalar.
216. “Musikimizin Terakkisinden Nevmîd mi Olacağız?’, sy. 35, 15 Şubat 1326.
Konu: Bazı zihniyetlerin öne sürdükleri gibi musikimiz ömrünü tamamlamış olabilir mi? Musikimizi terk ederek Batı müziğini kabulümüz mümkün midir? Musikimizin terakkisi yolunda genç bestekârlarımıza düşen görevler. Vaziyetin ciddiyeti ve meselenin önemi hakkındadır.
217. “İlm-i Âhenk İçün Mukaddime-i Tahsîl-I”, sy. 35, 15 Şubat 1326.
Konu: İlm-i âhenk (armonî) nedir? Batı müziğinin tekâmülü sürecinde ilm-i âhengînin önemi. Teorik açıklamalar.
218. “İlm-i Âhenk İçün Mukaddime-i Tahsîl-II”, sy. 38, 15 Nisan 1326.
Konu: İlm-i âhengînin, Türk musıkisi için de haiz-i kıymet tarafları olduğu, bu bakımdan gençlerin ilm-i âhenge vukuflarının millî musikiye de faydalı olabileceği beyanındadır. Armoninin temel kaideleri hakkında muhtasar müfit bilgi de verilmektedir.
Konu: İlm-i âhengînin, major ve minor makamlar nokta-i nazarından tatbiki, Batı müziğinde olmayan Türk musıkisine has perdelerin bu kaidelere cevaz vermiyolmaları hakkındadır.
219. İlm-i Âhenk İçün Mukaddime-i Tahsîl-III. ’, sy. 39, 15 Mayıs 1326.
Konu: Türk musıkisinin tekâmülü yolundan ilm-i âhenkten istifade edilip edilemeyeceği, genç musikişinaslarımızın bu bahse de vâkıf olmalarının gerekliliği, makâmât içinde ilm-i âhenge cevaz verebilecek hususiyetlerin tedkiki meselesi.
220. “Kıymetdâr ve Ender İki Eser-i Musiki Hakkında Bâzı İzâhât”, sy. 66, 1 Kânûn-ı evvel 1328.
Konu: Kantemir’in *Kavâid-i Musiki Risâlesi*. Risâlenin konu başlıkları, eserde ele alınan eserler ve notalarından örnekler.

221. “Kitâb-ı İlmü’l-musîki alâ vechi’l-hurûfât-I”, sy. 67, 15 Kânûn-ı evvel 1328.

Konu: *Kitâb-ı ilmü’l-musîki*’nin teori tarihimizdeki yeri ve önemi hakkındadır. Kitâbın müellifi, konu başlıkları, makamların tarifleri ve tariflerin bugünkü kullanımla farkları ve eserin ışık tutacağı muhtelif bahisler.

222. “Kitâb-ı İlmü’l-musîki alâ vechi’l-hurûfât-II.”, sy. 68, 1 Kânûn-ı sâni 1328.

Konu: “Keyfiyet-i Âgâz” bahsinde mezkûr kitaptan alıntılar ve teorik açıklamalar, meselenin önemi.

223. “Kitâb-ı İlmü’l-musîki alâ vechi’l-hurûfât-III”, sy. 69, 15 Kânûn-ı sâni 1328.

Konu: Kantemir Notası, açıklamalar ve nazarı özellikleri.

Salih Zeki Bey’in Yazıları:

İkdâm Gazetesi:

224. “İsmail Beyefendi’ye”, numero: 1616, 7 Kânûn-ı sâni 1899.

Konu: “Sadâların ihtizâzı bahsi”nin bilimsel olarak açıklanması ve konunun önemi hakkındadır.

225. “Atûfetlû Ahmed Midhat Efendi Hazretlerine-I”, numero: 1627, 18 Kânûn-ı sâni 1899.

Konu: Evvelce kaleme alınan yazılardaki serzenişlerin İsmail Efendi’ye mâtûf olduğu fakat Ahmed Midhat Efendi’nin alınganlık göstermesi zımında “musîki nazariyatı meselelerinin hâl-i pür melâli”.

226. “Atûfetlû Ahmed Midhat Efendi Hazretlerine-II”, numero: 1632, 23 Kânûn-ı sâni 1899.

Not: *İkdâm* gazetesinin 1627 numarolu sayısında yayınlanan makalenin devamıdır.

Konu: Ahmed Midhat Efendi’nin makamların inici ve çıkıcı seyirlerine göre değişik icra edilmesi gereken musîki perdelerine vakıf olmadığı ve hatalı görüşlere sahip olduğu hakkındadır.

227. “Âtûfetlû Ahmed Midhat Efendi Hazretlerine-III”, numero: 1647, 7 Şubat 1899.

Konu: Ahmed Midhat Efendi’nin, *Tercümân-ı Hakikat* gazetesinde yayınlanan yazısında ‘do diyaz perdesinin re bemol perdesinden daha tiz olduğu’ yolundaki iddialarını red ve teorik açıklamalar.

228. “Âtûfetlû Ahmed Midhat Efendi Hazretlerine-IV”, numero: 1649, 9 Şubat 1899.

Konu: Do diyez ve Re bemol perdelerinin farklı perdeler olmadıkları, teorik sıralamanın 'do-do diyez (re bemol)-re' şeklinde olduğu beyanındadır.

İ. Edhem Bey'in Yazıları:

İkdâm Gazetesi:

229. "Musâhabe (Rauf Yektâ Beyefendi Hazretlerine)", numero: 1595, 18 Kânûn-ı evvel 1898.

Konu: Rauf Yektâ Bey'in makalelerinde, musiki-i Osmânî'ye olan fazlaca muhabbeti ile, alafranga musiki istilahlarını yersiz kullanmış olması ve bir nev'i kavram kargaşasına sebebiyet vermesi, armoni kaidelerinin önemi ve bizde kabil-i tatbik olduğu.

Nûri Şeydâ Bey'in Yazıları:

İkdâm Gazetesi:

230. "Musâhabe", numero: 1504, 17 Eylül 1898.

Konu: Rauf Yektâ Bey'in 14 Eylül 1898 tarihli *İkdâm* gazetesinde yayınladıkları makalede bahsi geçen "Tezkire-i Musikişinâsân"ın kaleme alınmasının önemi, bu iş için gerekli bilimsel altyapı ve muhtemel zorluklar hakkındadır.

Sabah Gazetesi:

231. Başlık Yok-, sy. 3190.

Konu: Rauf Yektâ Bey'in Şark musikisi tarih ve nazariyatı bahislerinde kaleme aldığı yazıların ilmî müstenedâtının zayıflığı veya adem-i vücûdu.

Necib Âsım Bey'in Yazıları:

İkdâm Gazetesi:

232. "Tezkire-i Musikişinâsân Hakkında Mütalaa", numero: 1508, 21 Eylül 1898.

Konu: "Sanatın hiçbir şûbesi bir mûcide isnad etdirilemez iken nasıl oluyor da, 'Türk musikisinin mübdii ve mûcidi Abdülkadir Merâgî'dir' meâlinde sözler sarf edilebiliyor?" sorusunun ele alınması ve cevapları.

Hakkı Sühâ Bey'in Yazıları:

Tiyatro ve Musiki Mecmûası:

233. "Korto'nun Şehâdeti", numero: 3, 2 Şubat 1928.

Konu: Gazete ve mecmûalarımızda ilmî içerikli yazıların azlığı ve matbuâtın seviyesi, Rauf Yektâ Bey'in musikimizin nazarî ve tâsrihî meseleleri hakkındaki çalışmalarının ve yazılarının kıymeti ve tebrik, dünyaca ünlü piyano virtüözü Korto'nun "Türk musikisi bir hazinedir" sözü ve bu sözün önemi hakkındadır.

234. “Merhûm İsmâil Hakkı Bey”, numero: 7, 5 Mart 1928.

Konu: İsmail Hakkı Bey’in musikimizdeki yeri ve önemi, hayatta iken çektiği sıkıntılar, şöhretten özellikle uzak kalmayı tercih etmesi, anısına verilen konser ve bu meyânda musikimizin hâl-i hâzır.

Musa Süreyyâ Bey’in Yazıları:

Yeni Mecmûa:

235. “Operadan Evvel Tiyatro ve Musıki”, numero: 28, 17 Kânûn-ı sâni 1927.

Konu: Eski Yunan’da tiyatro geleneği ve bu geleneğin ‘musıki’ şubesi hakkındadır.

Dârülelhân Mecmûası:

236. “Garbda Bugünkü Opera Hayatı”, numero: 2.

Konu: Başta Wagner olmak üzere, Avrupa meşâhir-i musikiyesi ve Avrupa musıki hayatı umûmî vecheleri ile ele alınmıştır. Handel’in operaları hakkında husûsî mütalaat bulunmaktadır.

Mehmed Bahâ Bey’in Yazıları:

Âlem-i Musıki:

237. “Musikinın Nasıl İcâd Edildiğine Dâir Verilmiş Olan Bir Konferansdan Mazbut Bir Parça”, numero: 1, 1 Teşrîn-i evvel 1335.

Konu: İlm-i musikinın kable’t-tarihden orkestral müziğe gelinceye kadarki gelişimini özetlemektedir.

238. “Musikimizin hâl-i hâzırıyla iktifâ edemeyiz”, numero: 2, 15 Teşrîn-i evvel 1335.

Konu: Musikide terakkinin önemi, Avrupalı bestekârların eserlerindeki mükemmelliğin bizim bestekârlarımızın eserlerinde de bulunabilmesi için alınması gereken tedbirler hakkındadır.

239. “Alaturka ve Alafranga Musıki Olamaz, Musıki Bir Lisân-ı Rûhdur”, numero: 2, 15 Teşrîn-i sâni 1335.

Konu: Millî tavır ayrılıkları hariç, dünyanın bütün müzikleri aynı özellikleri paylaşmaktadırlar. Müzik, lisân-ı ruhdur, birdir, bütün insanlık içindir.

240. “Dârülelhân’ın Lağvı”, numero: 3, 1 Teşrîn-i sâni 1335.

Konu: Yer bulunamaması sebebiyle Dârülelhân’ın lağv edilmesine teessüf ve payitaht gazetelerinin bile konuya gereken önemi vermeyerek hadd-i lâyük üzere tepki göstermemeleri.

241. “Kâr-ı Nâtıklar ile Operalar Arasında Hiçbir Münâsebet Yokdur”, numero: 4, 15 Teşrîn-i sâni 1335.

Konu: Musikimizde yenileşme arzularını beyan için kaleme alınan yazılarda pek çok yazarların teknik meselelerde düştükleri hatalardan, “opera” ile “kâr-ı nâtik” formlarını mukayesede ifrata varıp, bunları eş tutanlara cevap.

242. “Tanbûrî Cemîl Bey”, 1 Kânûn-ı sâni 1335

Konu: Tanbûrî Cemil Bey’i henüz küçük bir çocukken Aksaray’da gören, Tanbûrî Ali Efendi’nin izlenimleri hakkında bir alıntı. Tanbûrî Cemil Bey’in nâmına bir âbide rezk ettirilmesinin (anıt dikilmesinin) lüzûmu.

Münir Süleyman Bey’in Yazıları:

Âlem-i Musiki:

243. “Musiki Cemiyeti Münâsebetiyle”, 1 Mart 1336, numero: 11.

Konu: Türk musikisini ihya ve sanatkârlarını himâye maksadıyla bir cemiyet kurulması hakkındadır. Bizde musiki erbâbının hâli, eski eserleri hakkıyla bilen kıymetli kimselerin hak ettikleri hürmet ve alakayı görmedikleri, bir cemiyet tesisi ile bu kimselerden layıkıyla istifadenin mümkün olabileceği beyanındadır.

Mahmud Ragıb Bey’in Yazıları:

Dârülelhân Mecmûası:

244. “Eser-i Musikide Milliyet”, numero: 4.

Konu: Avrupa’da, Eski Yunan dramlarının ele alınması, nasıl operanın zuhuruna vesile olmuş ise, bizde de orkestral icra için halk melodilerinin kullanılması, dolayısıyla halk müziğine ehemmiyet verilmesi iyi netice verebilir. Bu hususta Halil Bedî Bey’in, *Dârülelhân Mecmûası*’nın evvelki nüshasında kaleme aldıkları yazının kıymeti reddedilemez.

Ali Ekrem Bey’in Yazıları:

Dârülelhân Mecmûası:

245. “Şarkılarımız”, numero: 5.

Konu: Şarkılarımız, gerek avam gerek havas tarafından en ziyade dinlenen musiki formudurlar. Bu babda, şarkı güftelerinin halkın üzerindeki tesiri, şuura hitap kuvveti inkâr edilemez. Şiir olarak kudretli ve zevk mahsulü olsalar bile, halka kelal ve melal verecek güfteler bestelenmemelidir. Meselâ, “Kim olur zor ile maksuduna rehyâb-ı zafer, Gelir elbette zuhûra ne ise hükm ü kader” mısraları ile başlayan şarkının güftesi tab’a kelal vermektedir.

Rûşen Ferîd Bey’in Yazıları:

Dârülelhân Mecmûası:

246. “İtrî Mustafa Efendi”, numero: 2

Konu: Tarih-i musikinin ihmal edilebilecek bir saha olmadığı ve bu yolda yapılacak çalışmaların ehemmiyeti, en meşhûr musikişinaslarımızın dahi terâcim-i ahvâli meyanında bilgi vermekten âciz oluşumuz, bu konuda birinci

el kaynaklar olan “tezâkir-i şuârâ”nın tetkik edilmelerinin önemi, eski güfte mecmûalarının da kaynak olarak nazar-ı itibâre alınabileceği bahsindedir. İtrî hakkında muhtasar-müfit bilgi, Nevâ Kâr’ın sanât kıymeti hakkında mütalaat da bulunmaktadır.

Celâl Es’ad Bey’in Yazıları:

Âlem-i Musîki Mecmûası:

247. “Mehter Muzikası”, 15 Kânûn-ı sâni 1335.

Konu: Ârif Paşa merhûmun, *Mecmûa-i Tesâvir* isimli eserinden, Yeniçerilerin Mehter Muzikası hakkında alıntılar.

Güzin Şefik’in Yazıları:

Dârülelhân Mecmûası:

248. “Türkiye’de İlk Konservatuar”, numero: 2.

Konu: İlk konservatuarımız olan Dârülelhân’ın tedrisat seviyesi hakkında mütalaat ve tedrisatın ileriye götürülmesi mecburiyeti, Dârülelhân’ın Avrupa konservatuarlarının vasıfları ile donanmış bir konservatuar halini almasının gerekliliği, sadece İstanbul’daki Dârülelhân’la kifâyet edilmeyerek, memleketin her köşesine musîki eğitiminin taşınmasının lüzûmu hakkındadır.

249. “Türk Musikisi ve Sanatkârlarımız”, numero: 3.

Konu: Millî ruhumuzu terennüm eden ve milletin zevkine hâkim olan Türk musikisinin asrî ve ‘teknik’ itibâriyle yüksek icrâkârları vardır. Bunların başında Tanbûrî Cemil Bey gelmektedir. Üstad, bestelerinde de yeni bir teknik ve derin bir kudret izhar etmektedir. Cemil Bey vefat ettiğinde, “Sanat öldü” diyenler olmuştur. Oysa o eserleriyle halkın gönlünde yaşamaktadır.

Şâziye Hanım’ın Yazıları:

Dârülelhân Mecmûası:

250. “Musîki de Bir Lisandır”, numero: 3.

Konu: Millî musikimizin kıymeti, musikinin bir lisan olduğu, garp şark olarak ayırlamayacağı, Udî Sedad Bey’in bestelediği eserlerin sâmiîn (dinleyenler) nezdinde ne derece hayranlık uyandırdığı hakkındadır.

Halil Bedi’nin Yazıları:

Dârülelhân Mecmûası:

251. “Millî Musikimiz”, numero: 3

Konu: ‘Garp zümre-i medeniyetine mensup bir millet’ olmak istiyorsak, bu medeniyet zümresine dâhil milletlerin musikileri arasındaki birliğe bizim de iştirakimiz mecbûridir. Yani, Türk makam musikisi terk edilerek, polifonik müziğe geçilmeli, halkın bu müziği benimsemesi için de halk ezgileri orkestra icrasına uygun şekilde bestelenmelidir.

252. “Musıki Muallimlerimiz ve Musıki Tedrisâtımız”, numero: 4.

Konu: Bizdeki tedrisat pek fakir ve pek nasıpsızdır. Nâehil kimselerin elindedir. Garp musıkisi terminolojisi ve tekniği karşısında zaten zayıf olan musıkimiz, kudret-i ilmiyeleri olmayan hocalar tarafından öğretilmeye çalışılmaktadır. Musıki neşriyatı bahsi de ayrı bir devadır.

Mes’ud Cemil Bey’in Yazıları:

Dârülelhân Mecmûası:

253. “Musıki ve Şiirde Vezin”, numero: 4.

Konu: Cemâl Reşid Bey’in *Sultan Cem Operası*’nın metninin Fransızca oluşuna esef, ve sair eserlerinin yabancı dil ile, mesela Tagore’un Fransızca tercümeleri ile değil, Abdülhak Hâmid’in şiirleri ile bestelenmesinin ne kadar yerinde olacağından bâhistir. Yazının ilerleyen bölümlerinde, Kant’ın şiir ve musıki üzerine düşünceleri, şiir ve musıkinin imtizacı bahsinde prozodinin önemi ve Tanzimat Dairesi Müdürü Sadedin Bey’in kaleme aldıkları prozodi kitabı hakkında mütalaat mevcuttur.

Gâlib Necib Bey’in Yazıları:

Âlem-i Musıki:

254. “(Dâire) Nâm-ı Diğerle (Def) Çalmak Usûlü Hakkında Tetebbuât”, numero: 5, 1 Kânûn-ı evvel 1335.

Konu: Def, bizim musıkimizde orkestra şefi vazifesi görmektedir. Usûl musıkimizin temel direğidir. Bu bakımdan, defin iyi çalınması diğer sazların iyi çalınmasından önce gelmelidir.

255. “(Dâire) Nâm-ı Diğer (Def) Çalmak Usûlü Hakkında Tetebbuât-II”, 15 Kânûn-ı evvel 1335, numero: 6.

Konu: Def, kasnak, kursak ve beş çift zilden müteşekkildir. ‘Düm’ ve ‘Tek’ lafızlarına tekabül eden darpların nasıl ve ne surette vurulması gerektiği tarif edilmiştir.

256. “(Dâire) Nâm-ı Diğer (Def) Çalmak Usûlü Hakkında Tetebbuât-III”, 1 Kânûn-ı Sâni 1335, numero: 7.

Konu: Düyek usûlünün ve velvelesinin defte icrası hakkında bilgi verilmektedir.

257. “Büyük Usûllerle Bestelenmiş Olan Âsâr-ı Eslâf”, 1 Şubat 1336, numero: 9.

Konu: Hafif, Zincir, Çenber, Muhammes, Remel, Devr-i Kebir, Berefşan, Lenk Fahte, Darb-ı Fetih, Frengi Fer’, Sakil, Nim Sakil, Ebsat, Fahte, Devr-i Revan, Havi, Fer’, Darb-ı Türkî, Darb-ı Kürdî, Nim Devir usûllerinin kaç zamanlı oldukları ve birbirleri ile münasebetleri beyanındadır.

258. “(Dâire) Nâm-ı Diğer (Def) Çalmak Usûlü Hakkında Tetebbuât-IV”, 1 Şubat 1336, numero: 9.

Konu: Yürük Semâî Usûlü ve Vals’in defte icra edilmesi ve velveleleri hakkındadır.

259. “9/4’lük Usûlünde Şarkılarda Saz Payları ve Güfte Taksimâtı”, 15 Şubat 1336, numero: 10.

Konu: Notada 9/4’lük yazılıp, icracılar tarafından Ağır Evfer ve ya Ağır Aksak tesmiye edilen usûl ile bestelenmiş şarkılar hakkında mütalaat.

260. “(Dâire) Nâm-ı Diğer (Def) Çalmak Usûlü Hakkında Tetebbuât V”, 15 Mart 1336, numero: 12

Konu: Ağır Evfer ve Evfer (Aksak) usûllerinin defte icra edilmesi hakkında bilgi verilmektedir. Velveleleri hakkında da ek mütalaat mevcuttur.

261. “(Dâire) Nâm-ı Diğer (Def) Çalmak Usûlü Hakkında Tetebbuât VI”, 15 Mart 1336, numero: 12.

Konu: Aydın ve Curcuna usûllerinin defte icraları hakkında bilgi verilmektedir. Bu usûllerin velveleleri hakkında da ek mütalaat mevcuttur.

262. “Şarkı Vâdisi ve Bestekârları I”, 15 Nisan 1336, numero: 14.

Konu: Şarkı formu hakkında mütalaat, şarkı formunda büyük bestekârlar, ikinci derece bestekârlar, ârizî bestekârlar hakkında mütalaat.

263. “Şarkı Vâdisi ve Bestekârları II”, 1 Mayıs 1336, numero: 15.

Konu: Tanbûrî Numân Ağa, Tanbûrî İsak, Mustafa Çavuş, Vardakosta Ahmed Ağa, Şâkir Ağa, Miskalizâde İsmet Ağa, Kemânî Rızâ Efendi, Tanbûrî Ali Efendi, Latif Ağa, Suyolcuzaâde Sâlih Efendi, Nikoğos Ağa, Hanende Ali Bey, Ahmed Râsim Bey, Enderûnî Hüsni Efendi, Hristo Efendi’nin şarkı bestekârlığı sahasındaki yerleri, eserlerinin ekserîsinin Ağır Evfer ve Düyek oluşu, Köçekçe ve Türkü bestekârlığı bahsi beyânındadır.

264. “Uslûb-u Mahsûsu Hâiz Şarkılar”, 15 Mayıs 1336, numero: 16.

Konu: Ferahnâk Peşrevi bestekârı Mehmed Zeki Ağa merhûmun, Şevkefzâ makamında ve Mevlevî Evferi usûlündeki “Uyup ağıyardan yana - Bakıp niçün güldün bana” şarkısının tavır ve üslûbu ve sair şarkıların üslûpları hakkında mütalaat.

Yazarı Belli Olmayan Yazılar:

Mâlûmât Dergisi:

265. “Takdîr-i Âsâr”, numero: 75, 13 Mart 1312.

Konu: Musika-i Hümâyûn kollağalarından Cemîl Ârif Bey’in, kaleme aldıkları *Methode de Musique (Piyano Muallimi)* kitabının özellikleri, “methode”

kitaplarının gerekliliği, bu eserin büyük bir eksiki telâfi edişi ve kitabın muhtelif fasıllarının tanıtımı.

Kaynakça

- 1- *Musiki Mecmûası*
- 2- *Türk Meşhurları*, İbrâhim Alâeddin Gövsa, İstanbul: Yedigün Neşriyat, t.y.
- 3- *Arap Harfli Süreli Yayınlar Toplu Kataloğu (1828-1928)*, İstanbul: IRCICA, 1986.
- 4- *Büyük Türk Musikisi Ansiklopedisi*, Yılmaz Öztuna, Ankara: Kültür Bakanlığı, 1990.
- 5- *Esâtîz-i Elhân*, Rauf Yektâ, İstanbul: Pan Yayıncılık, 2000.
- 6- *Osmanlıca - Türkçe Lügat*, Ferit Develliođlu, Ankara: Aydın Kitabevi, 2002.
- 7- *Osmanlı Musiki Literatürü Tarihi*, İstanbul: IRCICA, 2003.

Arap Harfli Türkçe Süreli Yayınlarında Türk Musikisi Teorisi Bibliyografyası

Bora KESKİNER

Özet

“Arap Harfli Türkçe Süreli Yayınlarında Türk Musikisi Teorisine Dair Tebliğ ve Makaleler Bibliyografyası” başlıklı çalışma Arap harfli Türkçe süreli yayınlarda yer alan Türk müziği teorisi hakkındaki makale ve tebliğlerin referans bilgileri ve konularını içermektedir. 1831–1928 yılları arasında Arap harfleriyle basılmış Türkçe dergi ve gazeteler taranarak on beş dergi ve dokuz gazetede toplam iki yüz altmış bir makale tespit edilmiştir. Söz konusu yazılar yazarlarına göre gruplandırılmış ve her yazının konusu içerik hakkında fikir verecek şekilde künyenin altına eklenmiştir. Toplam yirmi yedi yazarın Türk müziği teorisi hakkındaki makaleleri gün ışığına çıkarılmış, böylece dönemin aydın zümresinin yüksek müzik kültürü seviyesi de belgelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türk, Osmanlı, Musiki, Bibliyografya, Süreli Yayın

Bibliography of Turkish Musical Theory in Turkish Periodicals with Arabic Letters

Bora KESKİNER

Abstract

“Bibliography of Turkish Musical Theory in Turkish Periodicals with Arabic Letters” contains the references and summaries of articles on Turkish Music Theory in Turkish periodicals published in Arabic letters. Having researched Turkish periodicals in Arabic letters published between 1831 and 1928, two hundred and sixty one articles have been located in fifteen journals and nine newspapers. These articles have been grouped according to their authors and short content summaries have been provided following the reference details. Articles by twenty seven authors that have been brought to light in this study do document the intellectuals of the time interested in Turkish music and their sound cultural background in this field.

Keywords: Turkish, Ottoman, Music, Bibliography, Periodical

